

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Lapkritis - November 1, 1965

Nr. 118

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PASITRAUKIMO TRIMITAI

SVEIKINAMAS SU LAIMĖJIMAIŠ VIDAUS POLITIKOJE PREZIDENTAS NUKREIPE DĖMĘSĮ Į UŽSIENIO POLITIKĄ. KURIOJE JIS TARIASI PASIEKES DAR DIDESNIŲ LAIMĖJIMŲ. — KUR SLYPI TIKRASIS JAV PERGALES PRIEŠAS?

Vytautas Meškauskas

Prezidentas Johnsonas po didelių laimėjimų vidaus politikos laukuose, kuriuos jau minėjome praeitame Dirvos Nr., aprašydami 89-to Kongreso ką tik pasibaigusią sesiją, ir operacijos, nuvyko užtarnautam poilsui savo dvare Texase. Bet ir ten jis neliko vienišas. Visur jį lydinčiams žurnalistams, kurie jį sveikino su laimėjimais naminame fronte, jis pareiškė, kad faktiniai užsienio politikoje jo administracija susilaukė dar didesnių laimėjimų. Čia reikia pastebėti, kad tuo laiku, kai draugai ir priešai jį laikopasukriusiu politiku vidaus reikaluose, jam visuotiniai prikišamas nenusimanymas užsienio politikoje. Girdi, ko galima reikalauti tokioje komplikuojuose srityje iš tokio užkampio, kaip Texas, politiko? Tokiai pažįdrai prezidentas ešas labai jautrus ir labai norėtų jį sugrąžinti. Už tai jis pokalbį su žurnalistais tuojaunukreipė į užsienio politikos sritį. Pasak New York Herald Tribune korespondentą Douglas Kiker, jis trumpai dūlta taip suvedė savo užsienio politikos balansą:

"Your country has not gone to hell. Your foreign policy has not gone to hell".

Kad mes visi nenugarmėjome pragaran, su tuo tikrai reikia sutikti. Lūdniau darosi, kai pagalvojai, kad toks pavojus iš tikro būtų buvęs galingiausiai šios ašarų pakalinės valstybei. Tiesa, kai kuriuos užsienio politikos "žinovus" pasiskaičius, tikrai atrodo, kad JAV kuo greičiausiai turi susitraukti į savo pačių kiaušį, tačiau faktai kalba kitaip. Raudonoji Kinija pasirodė esanti tikras "popierinis tigras" ir tai ne labai baisus, o Sovietų Sąjunga galinti eiti tik "paraleliai" su JAV, o ne prieš jas.

Amerikos tragedija slypi tame, kad tie faktai per dažnai užmiršami ir didinant priešų galingumą, mažinama savo pačių stiprybė. Tuo tarpu kiekvienos užsienio politikos pagrindas gali gale yra nuoga jėga.

Ir tuo pačiu laiku, kai prezidentas taip praščiokiškai išsireiškė apie savo pasisėklus užsienio politikos laukuose -- "kol kas dar niekas nenugarmėjo pragaran" -- Senato užsienio politikos komisijos pirmininkas, J. William Fulbright (dem. Ar.) irgi turėjo pasikalbėjimą su spaudos atstovais "Meet the Press" programoje.

Kaip teisingai pastebi Chicago Tribune, Fulbrightas, kaip ir jo draugas W. Lippmannas, yra trimital, nuolat pučia pasitraukimo signalą. Tačiau Fulbrightas yra senato užsienio komisijos pirmininkas ir tuo būdu sudaro įspūdį, kad su jo nuomone reikia skaitytis. Mažai kas, ypač užsieniuose, atsimena, kad tą postą jis yra gavęs ne dėl savo sumanumo ar kokių kitų ypatybių, bet tik dėl vyresniškumo ar gal tiksliau -- senatvės. (Paprastai pietinių valstybių senatoriai syki išrinkti sugeba būti išrenkami per visą savo gyvenimą, todėl daugumos senato komisijų pirmininkai ir yra pietiečiai.)

Fulbrightas galvoja, kad: 1) komunizmas nesudaro pavojaus, JAV, 2) kariai yra nekompetingi kovai su juo ir 3) iš viso jėgos pavartojimas prieš komunizmą -- kaip Dominikų Respublikoje ar Vietname, yra klaidingas. Kas reikalinga, tai derybos su komunistais. Už tat sekmadienį jis vėl reikalavo sustabdyti šiaurinio Vietnamo bombardavimą, kad tuo būdu davus progos komunistams... pradėti derybas. Kaip atsimename, tokia proga jau syki buvo duota ir komunistai ją nepasinaudojo.

Daugiausiai kuo Fulbrightas susirūpinęs, tai karių įtaka Vietnamo karui ir galimybė, kad jie tą karą gali laimėti. Ir iš tikro, jei kariai būtų leista panaudoti visą jų turimą jėgą, karas greičiausiai jau būtų seniai laimėtas. Ild šiol karas prieš šiaurinį Vietnamą buvo vedamas taip, kad faktiniai kiekvienas judesys turėjo būti paties prezidento aprobuotas. Anot sąmoningos New Yorker savaitraščio karikatūros, net kuklosvaidininkas, prieš pradėdamas šaudyti, pirmiau telefonu pasikalbėdavo su Baltaisiais Rūmais. Tokios atsargios politikos, kada, anot Alsopo, Johnsonas yra ir vyriausias kariuomenės vadas ir kartu viršila, rezultatai nebuvo labai įspūdingi. Buvęs strateginės aviacijos viršininkas gen. Curtis Le May iš spaudos pranešimų apskaičiavo, kad aviacija per mėnesį padaro apie 1.000 užskridimų į šiaurinį Vietnamą. Generolo nuomone, o jis turėtų žinoti, tokio skaičiaus užskridimų tikrai užtektų to krašto suparalizavimui, jei būtų tyčia nevengiama tokių taikinių, kurių kludymas būtų tikrai skausmingas tam komunistų valdomam kraštui. Kitaip tariant, kalbant marinių korpo vado gen. Wallace M. Greene Jr. žodžiais, kovoje ma tik viena ranka, kita savanoriškai prisirišus. Tokį idiotišką (gen. Greene terminas) karą vesti ir jo nepralaimėti gali tik tokia galinga valstybė kaip JAV, tačiau ir toks "katės su pele" žaidimas atnešė gerų rezultatų. Kinijos prestižas, o iš dalies ir sovietų, visam pasaulyje gerokai krito. Už tat atrodo, kad didžiausias JAV priešas užsienio politikos srityje yra ne kokio užsienio valstybė ir net ne komunizmas, bet jos pačios senatoriai, kolumnistai ir intelektualai, kurie nenori prileisti prie JAV laimėjimo. Tuo tarpu pergalė, kaip tiksliai buvo pasakęs gen. Mac Arthuras, neturi jokio pakaitalo. Jei nenori laimėti, turi pralaimėti -- tokia yra gyvenimo taisyklė.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas inž. Jonas Jukūnas, lankydamasis spalio 22-23 d. New Yorke, tarėsi su Lietuvos Nepriklausomybės Tautos ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondo valdybomis. Nuotraukoje inž. J. Jukūnas su LNF valdyba. Iš kairės: Jonas Valiukėnas, inž. Jonas Jukūnas, Emilija Čekienė, Antanas Senikas ir Jurgis Kiaunė. L. Tamošaičio nuotrauka

SKANDALAS ELEKTRĖNUOSE

Spalio 19 d. TASS pranešė apie milijoninius nuostolius nešančią skandalą Elektrėnų statyboje. Pranešimas švelniai pridengtas dėmesio neatkreipiančia antrašte: "Kai ekspertizė nėra reikiama lygio". Tačiau patį pranešimą sako daug daugiau, būtent:

"Tarybų Lietuvoje statoma galinga VRES (t. y., valstybinė rajoninė elektros stotis). Dabar elektrinėje, kuri pradėta statyti 1960 metais, jau veikia keturi blokai po 150 tūkstančių kilovatų galingumo. Statomas pagrindinis korpusas, kur bus sumontuotos turbinos po 300 tūkstančių kilovatų galingumo. Reikia pastatyti didžiulį 250 metrų aukščio dūmtraukį, didelius sandėlius skystam kurui, išsisa gyvenvietę.

Lietuvos CRES galėtų greičiau stoti rikiuotėn ir pradėti dirbti visu pajėgumu, jeigu projektuotojai nebūtų padarę didelių klaidų. Jie blogai ištyrė statybos geologines sąlygas, ignoravo svarbius techninius ir ekonominius rodiklius. Šios klaidos brangiai atsieina valstybei. Tenka papildomai leisti lėšas ir papildomai naudoti medžiagą, pernelyg aukšta yra kiekvieno pagaminto kilovato kaina.

Vakar TSRS Valstybinio statybos komiteto kolegijos posėdyje (Maskvoj) buvo apsvarstyta TSRS Energetikos ir elektrifikavimo ministerijos sukurta projekcinė Lietuvos VRES statybos užduotis. Joje numatyta žymiai padidinti sąmatą, pakeisti pagrindinius ir pagalbinus įrengimus, nurodytas naujos rūšies kuras.

Posėdžio dalyviai pripažino nepatenkinamą projek-

to vyriausiojo inžinieriaus A. Ščerbino pasiaiškinimą dėl daugelio perdubimų priežasčių. Kalbėjusieji pareiškė, kad pakeitimų projektą būtų buvę galima išvengti, jeigu būtų reikiamai dirbė TSRS Valstybinio statybos komiteto Vyriausioji valstybinės ekspertizės valdyba ir šios valdybos vadovas I. Levinas. Ekspertai neatliko kruopščios ekonominės techninės analizės, neįskėlė aiškėn rimtų klaidų, kurias padarė projektuotojai.

Kalbėjęs kolegijos posėdyje TSRS Ministrų Tarybos Pirmininko pavaduotojas, TSRS Valstybinio statybos komiteto pirmininkas I. Novikovas griežtai kritikavo elektrinės projektuotojus ir valstybinę ekspertizę. Energetikos objekto statyba Lietuvoje turi tapti rimta pamoka tiems, kas dar neįmoko skaičiuoti valstybinių pinigų, vertinti laiko veiksmo.

Kolegijos nariai priėmė dmesins TSRS Energetikos ir elektrifikavimo ministerijos atstovo pareiškimą, kad blogo projekto sudarytojais nubausti".

Šis puse lūpų tartas pranešimas pasako labai daug, bet ne viską. Ypač įsidėmėtini išsitarimai, kad 1) pernelyg aukšto kilovato kaina, (tai patirta, turbūt, jau iš praktikos, nes keturi blokai po 150 kv. galingumo jau veikia), 2) nurodytas naujos rūšies kuras, 3) reikia statyti didelius sandėlius skystam kurui. Iš to galima suprasti, kad Ukrainos (Dašavos) dujos, kuriomis šią šiluminę elektrinę maitinti buvo projektuota ir pradėta, pasirodė perbrangios ir dėl to tenka persiorientuoti į skystą kurą, atseit, į naftą, kuri, bent tuo tarpu, kol naftos vamzdžiai į Klaipėdą tik projekte, turės būti gabenama geležinkeliais. Nuostolių dydis pranešime nei apytikriai neminimas.

Be to, šis pranešimas dar kartą liudija, kad Elektrėnų jėgainė, nors ji ir Lietuvoje, Vievio laukuose, statoma grynai kolonialistiskais pagrindais: kolonistai projektavo, kolonistai vadovauja statybai, kolonistai

Naujos ministerijos Lietuvoje — Maskvos ministerijų padaliniai

Spalio 21 d. Vilniuje tapo atlikti formalumai Maskvos paskelbtai pramonės reformai vykdyti. Respublikinis sovietas išklauė M. Šumausko paaiškinimus ir patvirtino LTSR konstitucijos pakeitimą (naują ministerijų sąrašą), aštuonių naujų ministrų, ar komitetų bei valdybų pirmininkų paskyrimą.

Septynios naujos -- daugiausia senos, tik Chruščiovo laikais buvusios pavadinatos laudies ūkio tarybos valdybomis -- ministerijos bus atitinkamų Maskvos ministerijų respublikiniai padaliniai ir jų ministrai savo tiesiogius viršininkus turės Maskvoj. Jie bus:

Povilas Kuris -- celiuliozės, popieriaus ir medžio gaminių pramonės (jis tokios pareigos jau yra buvęs ir Stalino laikais);

Albinas Adomaitis -- lengvosios pramonės (naujas);

Romualdas Jurevičius -- maisto pramonės (naujas);

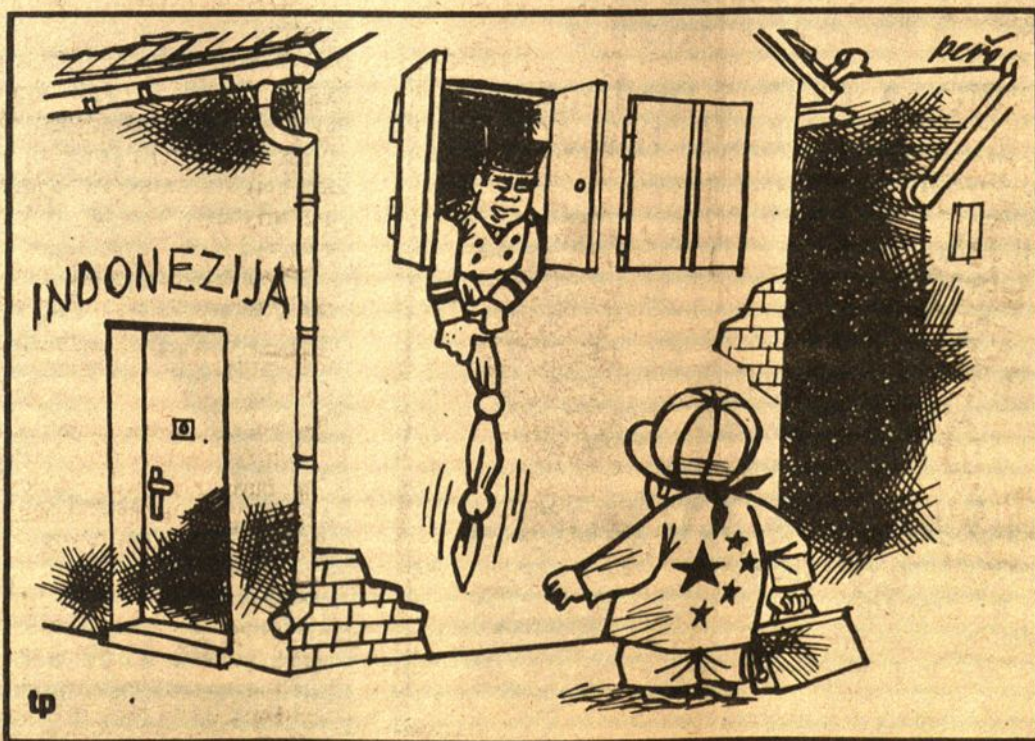
Marijonas Bukdys -- mėsos ir pieno pramonės (naujas);

Algirdas-Mykolas Brazauskas -- statybinių medžiagų pramonės (naujas);

Algirdas Matulionis -- miškų ūkio ir miško pramonės (priešreforminis);

Jonas Velička -- melioracijos ir vandens ūkio (naujas). Ši sritis iš Kosyginio pranešimo atrodė, lyg būsiama palikta vietinėms respublikinėms ministerijoms, bet paaiškėjo, kad ir ji bus iš Maskvos ministerijos prižiūrinama.

Vietinės pramonės ministru paskirtas Eduardas Ozarskis. Ši ministerija turėtų būti grynai respublikinė, tai yra, be centro Maskvoj. Ji skirta smulkiajai vietinei pramonei valdyti. Eduardui Ozarskui šis paskyrimas yra grįžimas į valdžią iš keleto metų trukusio "užtemimo". Rusijoje auklėtas komunistas, Juozo Ozarskio, 1919 metais Dūkšte ir Zarasuose veikusio bolševikų komisaro sūnus, prieš maždaug 10 metų buvo iškilęs net iki ministro pirmininko (M. Šumaus-

Sukarno: -- Mano žmona pasiėmė durų raktą...

Kas nauja
Pasaulyje

* PREZIDENTAS JOHNSONAS pareiškė spaudai, kad neužilgo bus paleistos dvi raketos į erdvę, kiekvieną vairuojant 2 astronautams. Raketos bus paleistos 2 dienų skirtumu, o erdvėje susitiks taip, kad abi jų raketų astronautai galės viens kitą matyti. Tas bandymas numatomas atlikti jau gruodžio 8 d., žinoma, su sąlyga, jei visi pasiruošimai ir techninės sąlygos iki to laiko bus tinkamai patikrintos.

Tokį susitikimą erdvėje rusai atliko 1963 m., bet raketos susitikė 3 mylių atstume.

* Vatikane POPIEŽIUS PAULIUS VI paskelbė 5 naujų nutarimų, liečiančius Kat. Bažnyčios reformą, kuriuos balsavimu priėmė Bažnyčios suvažiavimo atstovai.

Pirmuoju nutarimu atmetamas antisemitizmas ir diskriminacija. Svarbiausia, žydai nebekalbinami Kristaus nužudymu ir visuotina atsakomybe.

Kitais dekretais praplečiamos vyskupijų teisės ir sumažinama jų priklausomybė Romos Kurijai.

Reikalaujama peržiūrėti ir su moderninti katalikiškąsias mokyklas taip, kad būtų galima naudotis vyriausybės parama.

Vienuoliai ir vienuolės privalo pakeisti savo rūbus moderniškesniais ir išeiti daugiau į viešumą.

Vienoje iš paskutiniųjų sesijų, Popiežius atlaikė mišias, asistuojant Lenkijos, Jugoslavijos, Čekoslovakijos ir Ukrainos kardinolams. Ta proga Popiežius pareiškė, kad jam esanti paguoda laikyti mišias su dvasiškais tų kraštų "kur laisvė suvaržyta ar pažeista".

* GHANOS DIKTATORIUS Nkrumah pastatė 12 aukštų ištaigingą pastatą, kad priimti 36 Afrikos valstybių atstovus konferencijai. Susirinko tik 19 valstybių atstovai, kitų valstybių atstovams botkotuojant konferenciją daugiausia dėl to, kad Nkrumah laiko savo globoje šimtus pabėgusių teroristų, bandžiusių nuversti vyriausybę ir įvesti komunistinius režimus.

ko) pirmojo pavaduotojo posto, o įsteigus laudies ūkio tarybas, jis buvo ir pirmasis tokios tarybos Vilniuje pirmininkas. Bet netrukus -- buvo sakta, kad sveikatos sumetimais -- jis iš visų valdinių pareigų iškrito ir išnyko iš viešumos. Šio vardo grįžimas į valdžią irgi kiek simbolizuoja priešchruščiovinių laikų grįžimą, nors dabartinė Ozarskio pozicija toll nesieks anuomet jo užimto lygio. (E)

(Nukelta į 2 psl.)

KLAIPĖDA PRIKLAUSO VOKIETIJAI?

Prieš porą metų netikėtai užsukau Mannheim. Tai žymus šiaurės Baden-Wuerttenbergo miestas. Daug kuo žymus, o mums lietuviams žymus klaidėdčių globa. Beveik kapa metų šis didžiosios Vokietijos miestas yra Klaipėdai kūnas. Mannheim miesto savo kūnyje didžiuojasi, jis paskyręs Klaipėdai savo muziejų pusę vieno aukšto. Tenai galima apžiūrėti "Klaipėdos vystyklus" ir juodais kryžiais ant baltų apsiaustų aukles. Klaipėda Mannheim muziejuje yra ne Klaipėda, o Memel.

Ir nutolau nuo temos. Ką pamatiau Manneime prieš porą metų? Nagi pačiame miesto centre, prie Wasserturmo kyšojo, lyg gaidžio skiauterė, milžiniškas žemėlapis. Gražus, spalvotas, ir nežinotinai matomas. O ką jame galėjai pamatyti? Nagi tris savaites galėjai stebėti, kad Memel ir Memelgebiet (Klaipėdos kraštas) ta pačia spalva nutapyti kaip ir "Grossdeutschland". Žemėlapyje kampe "Litauen" (Lietuva) tai jau kažkokia Azijos provincija.

Paklausiau vieno, paklausiau kito kam tas žemėlapis. Nagi, sakė Mannheimie susirenska memelenderiai. Jie susirinko ir šimetė tą suvažiavimą nuvykau ir aš. Kodėl nenavyti pas "Kulturregierung", kurie kultūrą benešdami kone sunaikino visus žemėlapius. Gal ką iš jų kultūringesnio išmoksiu, aš -- naivus stebėtojas.

Mannheim miesto memelenderiams paskolino pačią gražiausią salę. Tai gražu, nes jos nepagalėjo ir Vokietijos Lietuvių Bendruomenės šventei. Lietuviams paskolino salę, bet be mėsos to burmistro. Memelenderiams teko salę su juo, Rosengarteno salėje rugsėjo 25 d. suvažiavimas pradėtas "Tėvynės valandėle": "Wir rufen die Heimat". Ir šaukė tėviškę visas mielas tris valandėles. Tėviškę kiekvienam miela, kodėl jos nepaminti ir neprisiminti susėjus kriton. Sunku čia išvardinti programos visus numerius. Pusamžių balsų choras, skambė šilėzijos solistė ir...

tikra kalbamoji mašina, gal 70 metų programos vedėjas Herr Gieseler. Jisai vienas užpildė ir vyne, jisai vienas deklamavo Goethės balades, Rytprūsių novelės, tenyškėlių poetų posmus sakė, vienas ir vis vienas kartais pertraukdamas save tam, kad pasigirstų choras ar solistė. Herrgott, galvojau, negi memelenderiai nebeturi jokio jaunesnio balso, kuris pavargtų bekalbėdamas, negi nebeatsirado jokio simpatingesnio ilgais plaukais veidelio deklamacijai, kuris nevarytų per duris klausovų. Gal ir nerado, ką aš žinau, aš esu tik naivus stebėtojas.

Neiškenčiau ir ištrūkau iš scenos tirono. Ne tik aš, daugelis puolėsi prie konkretesnių skystimų ir draugiškesnių pokalbių. O salėje galėjai išgirsti ne tik memelenderius. Aha, žitru, jauną vyrą Lietuvos lietuviškom lėlijom šilpą pasirišęs. Kitur va -- trišpalvė atlape. Prie paradinio durų juoda lenta ir tarp kitų vokiškų frašų aptinku ir tokį skelbimą: "Alle willkommen in der Skandinavischen Bitteskommission". Po kiek laiko žitru "vikiškai" ištrinti. Kągi: "Raus Schemaiten" iš Solingen.

Tėvynės valandėlėje ėmiau naiviai tikėti, kad Klaipėda tikrai priklauso prie Heiliges Deutschland. Kur netikėsiu, jeigu nuo scenos taip sakė. Už scenos svečių salėje išgirdau kalbant žemaitiškai, palangiškai, rytprūsiškai. Gerai dalis svečių nesivaržydami bičiuliavosi lietuviškai. Pradžioje gal kiek apsidairė ar kas nepersekios, bet vėliau atslėjo žemaitiškai liežuviai.

Skandalas...

(Atkelta iš 1 psl.)

su šiek tiek "čiabuvų" visus darbus atlieka, kolonistai ją naudoja, kolonistai ir su jų pačių pasidarytu skandalu tvarkosi. Maskvoj posėdžiavimais. Lietuvis žmonės tik savo mokesčiais, mokamais Maskvos išdan, dalyvauja šios statybos išlaidų ir nuostolių apmokėjime. (E)

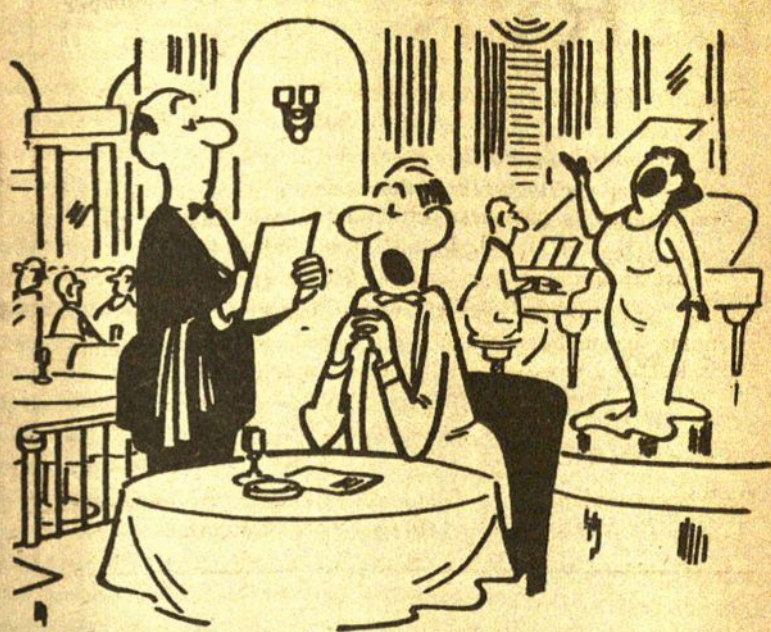
Sekančią dieną vėl naiviai įslinkau į Rytprūsių, ordenu, fed. Vokietijos vėliavomis pagerbtą šventės salę. Kągi, Europa vėlinijasi, reikia ir man neatsilikti. Neturko gėlių, puošmenų ir pagyvenusių veidų. Trūko jaunimo

ir t.t. ir t.t. Pasaulis, anot šio Voelkerrechtler, nieko nepasimokė, nes Memelio mums dar niekas nepripažįsta. Memel esąs (taip tvirtino ir R. Mayer, aukštas memelenderių veikėjas) vokiškas ir turįs įteiti vokiečių val-

lis... Ir užvirė net man naiviam kraujas, prisiminus apie geramą pasivaikščiotojus... Neperseniai "geriausieji arifų sūnūs" irgi traukė "pasivaikščioti" į rytus... kaip seniau į Afriką. A propos Afrika, tai gal ankstesnės vokiečių kolonijos irgi priklauso Vokietijai, juk ten nevienam vokiečiui gimtinė ir ten kalbama vokiškai (televizijos pranešimu).

Visai neseniai vokiečių televizija svarstė vokiečių-čekoslovakų (iš tikro čekų) problemas. Gana blaiviai kito federaliniam ministrui Seebomui už nacional-socialistiškas kalbas, kur vis lūdo yla iš rudo maisto: "Verzicht nie, Versöhnung ja!" (atsisakyti niekada, taikintis taip). Pati fed. vyriausybė atsitolino nuo Seebomo užmačių į Sudečius. Gal ir todėl kad čekai trenkė kumščiu į Europos ar pasaulio opinijos stalą. Televizoriaus komentatoriai atvirai dokumentavo SS ir nacių žudynes, persekiojimus Čekoslovakijoje, drįso aiškiai pasakyti: mes germanai ejome į slaviską Čekiją joje įsitvirtinti, bet ne "pasivaikščioti", kaip nepamokinami memelenderiai bando dangstyti anuometinį genocidą.

Nežinau kiek laiko truks, kol išgaruos iš daugelio vokiečių visokie "Übermenschen", ir "Kulturtraegerių" svaikiojimai. Kad tik greičiau! Kad tik greičiau jie imtų jaustis žmonėmis, jeigu jau ne europiečiais! Čia man atrodo, kad jaunimas kiek blaivesnis. Tėvynės valandėlėje nuolat programos senukai apeliavo į jaunimą. O ką jaunimas į pranciškus šūklus? Visai netikėtai pasireiškė... Aš, pagyvenęs žmogus, buvau vienas iš jaunaisių. Jeigu šventės veikėjų amžius vidurkis siekė 60-70 metų, tai salės publikos -- 40-50. Jaunimas li-

--Atneškite laus ir penkis supuvusius pamidorus!...

ko dabartyje. Laimingėsnis jis bus, jei liks europietiškoje dabartyje ir ateityje.

Pusėtinais priklū, kai šventas religijos vertybes painioja politiniams kėslams. To neturko šventėje. Ne vienas prominentų šaukėsi Dievo, per kurį "Liebe zur deutschen Heimat" (vokiškai tėvynė melė) yra tikroji krikščioniškoji dorybė. Aš, naivus klausytojas, laukiau kada tik išgirsu anuometinį kareivių sagčių užrašą: "Gott mit uns" ir "mes žygiuojam, nors visas pasaulis į šukes subūrtų".

Daug, o! daug ko aš neišmaniau šiame memelenderių penktasdešimties Mannheim kūnystės metu. Ir 1965 žmogaus teisių metų proga padarytame suvažiavime. Kur aš europietis išmanysiu, juk aš esu tik

Naivus Stebėtojas.

Brazilijos laikraščiai buvo nuomonės, kad parlamentas šį kartą nenusilenks prezidento ir karių diktatui.

Parlamentary nuotaioms ir nusistatymams sušvelninti yra naudojamos "šaltojo karo" priemonės. Taip pav. vidaus reik. ministras gen. Cardeiro de Farias X.22., kaip spauda teigia, "parlamentary vadams nurodęs" kad "jeigu parlamentas nepriims dabartinį vyriausybės siūlomą paketimą, tad esą jau paruošta keliolika naujo Institucinio Akto projektų, kurių reikalauja "tvirtos rankos" šalininkai kariuomenėje. Pagal gen. Farias esą taip pat numatyta paleisti parlamentą "atostogų neribotam laikui".

Tačiau atrodo, kad ir pastarųjų gen. Farias švelnių užuominų parlamentarams buvo permaža, nes taip vadinamas Revoliucinis Blokas, ligi pastarųjų dienų aktyviai rėmęs federalinę valdžią, faktiškai iširo, kai UDN, spaudžiama Carlos Lacerdos ir jo šalininkų iš pozicijos perėjo į opoziciją. G. Carlos Lacerda, buvęs nominuotas į partijos prezidento kandidatą. 1966 metams, dramatiškai nuo šio pavidimo atsiskė. Jis reikalavo, kad po pastarųjų rinkimų pralaimėjimo būtų sušauktas UDN naujas suvažiavimas, kuris išrinktų naują kandidatą į prezidentus. Šiam C. Lacerdos reikalavimui partijos vykdomoji taryba nusilenkė, sutikdama sušaukti tokį UDN visuotinį suvažiavimą prieš XI.30 d. Šis suvažiavimas spres C. Lacerdos "būti ar nebūti" klausimą.

Į visus partinius ir kitus ginčus bei į vieno Aukščiausio Teismo nario pareiškimą, kad "karijai privalo sugrįžti į kareivines" X.22. savo svarią nuomonę pareiškė ne kas kitas, bet karas ministras gen. Costa e Silva. Pasinaudodamas 2-sios Armijos didžiųjų manevrų paskutinio dienos Sao Paulo valstijoje, kurioje dalyvavo prezidentas Castelo Branco ir daug aukšto laipsnio karių bei S.P. valstijos gubernatorių Adhemar Barros, gen. Costa e Silva pasakė, kad "armija ir toliau kontroliuos Braziliją". "Mes, -- atseit kariai, -- išėjome tik tada iš kareivinių, kai tapo visiškai aišku, jog reikia gelbėti politiška krašto struktūrą. Kariai tegrįž į kareivines tik tada, kai to iš jų pareikalaus prezidentas ir tauta. Tačiau, iš esmės imant, tauta ir kariai yra tose pačiose kareivinėse" -- bylojo karo ministras. Nėra jokios abejonės, kad pastarasis gen. Costa e Silva pasisakymas ras atitinkamą atgarsį ir parlamentary sluoksniuose.

PORINKIMINĖS PROBLEMOS BRAZILIJoje

Jurgis Šatorius
Brazilija

Spalio 3 d. įvykdyti gubernatorių rinkimai II-je krašto valstijų federalinei valdžiai atvėrė akis, kad ji nėra populiari balsuotojų nuotaike. Ir ne tik kad ne populiari, bet stačiai nemėgstama. G. beveik visose II-je, išskyrus tik dvi ir tai jau ne taip svarbiose, laimėjo po revoliucijos į atsargą pavarytų opozicijos partijų kandidatai. G. pats svarbiausias jų vadas, buvęs prezidentas J. Kubitšek, tuoj po rinkimų, lygnu įsijausdamas savo remiamų kandidatų laimėjimą, jau X.4. grįžo į Rio de Janeiro, Aero uoste jį sutikė gerbėjai ir šalininkai surengė įspūdingas sutikimo demonstracijas.

Praėjus rinkimams ir galutinai paaiškėjus UDN partijos kandidatų katastrofai, tos partijos, kuri ligi dabar parlamentare rėmė federalinę vyriausybę, pradėta ieškoti įstatymiškų saugiklių kaip suvaržyti ir pažaboti PTB-PSD partijų gubernatorių galias, kad pastarieji negalėtų per daug švaisyti savo valstijose. Savaitę laiko po rinkimų užtrukusiuose pasitarimuose tarp federalinės valdžios atstovų ir jos teisėškų partarėjų bei vyriausybės palankių parlamentarų, prezidentas Castelo Branco parlamentui pateikė apsvartyti ir tuoj priimti kelio-

ilka konstitucinių papildymų ir pakeitimų, kurie gerokai apkarpytų gubernatorių sparnus. Taip pav. federalinė valdžia, pagal parlamentui pateiktus projektus, pasiūlydama sau teisę tvirtinti valstijos saugumo, policijos, karinės milicijos ir kitų federalinei valdžiai svarbių įstaigų vadovaujančius valdininkus. Šie konstitucijos pakeitimai, jeigu tik jie bus priimti dabartinio parlamento, suteiks centrinei valdžiai teisę kontroliuoti labai svarbias valstijų įstaigas. Žinia, tai būtų labai gerai, kol kraštą valdo dabartinė ar kita tautiška provokarietiskai nusiteikusi, bet ne pagal Maskvos dūdelę šokanti "neutrali" vyriausybė. Bet, apsaugok Viešpatie, jeigu prie valdžios vairo ir vėl patektų ant žangistinio kurpilio užtempta centrinė valdžia, (čia turiu galvoje Joao Goulart priešrevoliucinę vyriausybę) tada tie konstituciniai pakeitimai tokiems uzurpatoriams būtų kaip tik labai ir labai naudingi.

Brazilai prisibijo, kad tie pakeitimai vieną gražią dieną gali bumerangu atskristi į federalinės valdžios pastatą. Taigi, kaip moko senų žmonių išmintis "laidą turi du galus: vienas į nagus, kitas į ragus!". Man rašant šį straipsnį (X.24) dar nebuvo aišku, ar prezidentas Castelo Branco, taigi su juo ir centrinę vyriausybę, laimėsiąs parlamente. Įtakingieji ir plačiausiai skaitomi

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinių taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

ŠVYTURIAI VĖLINIŲ VAKARUI

Kiekvienais metais Vėlinių išvakarėse kartojame įvykį, kurio negalima pamiršti -- tai lietuvių studentijos ir jaunimo nuotaičių demonstracija Kauno kapinėse, suliepsnojus žvakį šviesoms mirusiųjų pagerbimui ir sugiedojus Lietuvos himną. Po to, žinoma, enkavedistų buožėmis sukrutintos galvos, nauji ešalonai Si-biran, Bet, kaip rašo Pr. G. Tėviškės Žiburiuose (spalio 28 d.) "Milžino ir didvyrio susidūrimo paprastai laimi pirmasis, tačiau milžino jėga sunyksta, o didvyrio garbė pasilieka ir tampa naujų žygių įkvėpėja."

Neužmirštosis ir gyvosios laisvės žiburius nusineš visi vyksiantieji į Manifestaciją New York'e. Manifestacijos data nesutampa su Vėlinėmis, gal nesutaps ir Manifestacijos nuotaičios su Vėlinių nuotaičiomis. Ne viskas sutapo ir tą vakarą Kauno kapinėse. Tos Vėlinės ir dalyvių nuotaičios atžymėjo naują, kiek skirtingą mirusiųjų prisiminimo dvasią. Tai buvo paženklintas fiziniai užgniauztos laisvės, kuri vistiek liko gyva tautos sąmonėje. Taip ryžtingai, taip drąsiai ir taip demonstratyviai parodytas laisvės nemarumas išliko gyvas, išliko neišdildęs o gajus toje tautos dalyje, kuri tiesiogiai turėjo gyventi tos laisvės niekinimo ir sutrypimo akivaizdoje.

Ten skirtingos Vėlinių nuotaičios, skirtingos ir laisvės siekimo aplinkybės. Ten buvo laisvės kovų tikrasis frontas, ten žuvo mūsų partizanai, ten akis į akį susiduriama su pavergėju, jo priemestais gyvenimo vargais. Tai kartu iššaukia ir atitinkamus būdus bei priemones tęsti kovai, tik gal kiek kitokiais metodais.

Ar Vėlinių vakarą, ar Vasario 16 progą, pagaliau, ir Manifestaciją, ir mes išgirsime žodžius apie kovą už savo tautos laisvę. Ne kartą jau esame girdėję ir apie čia esančius laisvinimo frontus. Be abejo, čia ir aplinkybės skirtingos ir tai kovai vesti nuotaičios ne tokios. Čia vėl tenka kartoti Pr. G. Tėviškės Žiburių vedamajame pareikštą mintį, atsakant į klausimą "Kodėl gi išėjimas užimtas baras nebuvo toks, koks turėjo būti? Kodėl neprasiveržta į "plačiuosius van-

denis" politinė prasme?

Pirmiausia reikia pastebėti, kad mūsų išeivija susidūrė su neišskia Vakarų pasaulio politika bei labai pasyvia laikysena. Antra, mūsų išeivija pasižymėjo daugiau pasyvumu nei aktyvumu. Ji mažai terodė ryžto prasiveržti į svetimą visuomenę ir tenkinosi savu kiemu, kuriame virė "didelės" kovos. Mes rengėm minėjimus šventes daugiau sia tik sau"...

... "Žodžiu tariant, išeivija daugiau dėmesio kreipė savo vidines problemas ir tvirtai neieškojo proveržio į plačiąją visuomenę. Ši linkmė ypač būdinga vyresnės kartos išeiviams, kuriems svetimas kraštas yra 'terra incognita' -- nepažįstama žemė, ir todėl varžanti platesnius užsimojimus bei verčianti užsidaryti savyje kieme"...

... "Kai nėra akcijos, pradeda irti betkoks veikimas ir likviduoti organizaciniai vienetai. Išjudinti lietuvių visuomenę reikia didelės idėjos ir konkrečių darbų".

Tąja didele idėja autorius laiko Manifestaciją New York'e. O tąja idėja tūkstančiai laisvės troškimo tebežėrinčių širdžių jau yra užsidegę. Kiekvienas iš vykstančiųjų supranta, kad tai nebus eilinė išvyka ir pasivaikščiojimas New York'o gatvėmis. Tai bus stebima, -- gal ir labai akyiai stebima, -- demonstracija. Stebima ne vien amerikonių, bet ir kitų tautybių, kas be ko, ir tų, kurie šautuvų buožių šį kartą panaudo ti negalės.

Manifestacija -- tai ilgokai lauktas Vėlinių demonstracijos Kaune pakartojimas, tik šį kartą įrodymui, kad išeivija dar nepaskendo siaurų sąvųjų rūpesčių žabangose. Tai bus gražus ir akivaizdus įrodymas, kad žuvusiųjų už laisvę testamentas nėra giliai užkastas ir užmirštas. To testamento dvasia atgyja kaip tik energingesnės ir savo misiją suprantančios jaunuomenės širdyse.

Tai šviesiausi žibintai tautos Vėlinėse. Tikėjimės, jie neužsivės žiemos pusnyse, bet dar šviesiau sužibės tautos naujam pavasariui išaušus. (J.Č.)

A. SMETONOS

MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merkelio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trūkumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplatinintas.

Kol dar ne vėlu, užsakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čekį ar pašto perlaidą:

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.

Žygiui į J. Tautos paremti Rochesterio k-tas vieno posėdžio metu. Sėdi iš kairės: Alb. Apanavičius, P. Norkelūnas, pirm. J. Jurkus, kleb. kun. Pr. Valukevičius, pulk. R. Liormanas, Stovi: Aloyzas Jančys, J. Šipaila, Br. Brokys ir Val. Vitkus.

LAPKRIČIO 13 MANIFESTACIJOS REIKALU

"Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų ir didesnių žygių"
Darius ir Girėnas

Pirmą kartą Amerikos lietuvių išeivija savo žygiu į J. Tautos. Kaip pasirodysime prieš Amerikos valdžią, visuomenę, televiziją, spaudą ir radiją? Kaip stiprus užjūrio lietuvių ir ar mūsų balsas, reikalaujantis Lietuvai laisvės, bus pakankamai galingas pasiekti amerikiečių mases? Kaip jis paveiks J. Tautų atstovus ir per juos 120 jų reprezentuojamų tautų penkluose kontinentuose? Ir pagaliau, ar sugebėsime nuimti raudonąją mūsų tautos budelių neteisybės kaukę?

Šį mūsų žygį Madison Sq. Garden ir iš ten eiseną į J. Tautos -- jų rūmus seks tūkstančiai amerikiečių bei viso pasaulio spaudos atstovai.

Šį žygį seks ne tik mūsų draugai ir mūsų broliai nelaisvėje, bet ir mūsų priešai, kurie jau nebėra pirmą kartą rasė mūsų mirties nekrologa. Šiais metais jie bando įtikinti pasaulį sukčiausiu būdu, kad laisva Lietuva esanti tik saujelės senstančių egzilių svajonė ir kad mūsų byla esanti jau baigta. Ačiū Dievui, mūsų šaunušis jaunimas ryžosi įrodyti, kad tai netiesa. Tad mūsų visų prievoles neapvili mūsų jaunimo.

Mes kiekvienas esame atsakomyingas prieš savo tautą. Tad jaus kime tą šventą pareigą padėti Lietuvai sunkiausiose laikuose. Atkasant Pompėjos griuvėsius, buvo rastas Romos sągrybinto skelietas būstinėje. Be abejo, jis galėjęs geibėtis nuo krintančių Vėzuvių akmenų ir karštos lavos, bet mirties akivaizdoje nepasitraukė iš savo posto. Šitokia ištikimybė savo pareigai padarė Romos legionus valdovais didžiulės imperijos. Šitokią šventą pareigą savo tautai jautė ir mūsų protėviai, suktūrę panašią imperiją. Šitokią pareigą jautė ir geriau beveik mirti, kaip minėtas sągrybinto, tūkstančiai mūsų partizanų. O kokia gi šiandien padėtis išvakarėse istorinio žygio į J. Tautos? Deja, ne visi jaučia tą pareigą arba jos nesupranta. Tokių tarpe pasitaiko vyrų, kurie aktyviai kovoje prieš bolševikus, daug skriaudų ir vargo patys patyrė iš okupanto, bet greitai viską užmiršę, kas primena Odisejaus karius, kurie patekę į lofo-tagų šalį ir paragavę lotosų, užmiršo savo tėvynę. Užmiršo kario priesaiką prieš Dievą ir tautą, ir net sarkastiškai vienas taip išsireiškė: "Kokios gi jie laisvės ten nori, ar kad langus leistų daužyti?" Deja, šiam vyrui neteko pažinti bolševikų, bet kaip gi kiti patelsins savo apsididimą?

Argi keliolika dolerių ir pora nepilnai išmiegotų naktų mus baudo? O gi mėgstame pasididžiuoti ne kartą savo narsumu! Argi ne gėda, ir ar galėsime laikyti save ištikimais tautos sūnumais ar dukromis? Dr. V. Kudirka tokius vadino ex-arba-pseudo-lietuvius. Kai net primityvios ar puslaukinės tautelės ir gentys rodo nuostabaus ryžtingumo nelygioje kovoje už savo laisvę, argi mes, lietuviai, galime būti šiandien abejingi, kai tauta anapus veda žūtbūtinę kovą. Mūsų brolių legendiniai žy-

JUOZAS JURKUS

giai ir jų savanoriška auka tęs pareigoja mus tęsti jų kovą. Turime mes, Amerikos lietuvių, vykdyti Dariaus ir Girėno testamentą, į kurį jie įrašė: "Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų ir didesnių žygių!"

Kritiško mūsų išvakarėse lordas Nelsonas kalbėjo: "Anglija tikisi, kad kiekvienas atliks savo pareigą!" Tikimės, kad visi, kam tikrai rūpi Lietuvos laisvė, jaus tą pareigą prisidėti prie šio žygio. Šis mūsų pasirodymas New York'e turės lemiančios reikšmės tolimesnėje kovoje už savo tautos teises. Mūsų abejingumas gali įteisinti vergiją, labiau suveržti nelaisvės pančius ir beviltiškai užtrenkti kalėjimų bei koncentracijų lagerių vartus. Gi mes patys tik apsiuokinume ir užkirstume sau kelią tolimesnei kovai. Tik pagalvokime, jeigu tesusirinkytų tik 5000. Nereikia aiškinti, kad toks rezultatas būtų pražūtingas.

"Gyvenk, kol tavo priešas gyvas!" -- pasakė romėnų vergas savo reizinuojančiam draugui. Taip ir mes turime gyventi ir parodyti pasauliui, kad esame gyva, kovojanti tauta. Mus pasiekia lindnos žinios, kad daugelis mūsų brolių, nepakeldami fizinės ir moralinės priepasaulės, žūdosi. Todėl nevalia niekam iš mūsų dvasiškai numirti ar rezignuoti. Ir mūsų žygis į J. Tautos, į kurį bus nukreiptos jų

akys, tepadrąsina juos ir suteikia kantrybės bei parodo, kad mes jų neužmiršome. Jų išlaisvinimas gal daugiausia pareis ne nuo to, kas vyksta pačioje S. Rusijoje ir pavergtuose kraštuose. Bet toks žygis tikriausiai paskatins juos drąsiau laikytis ir reikalaujant daugiau laisvės. Antra vertus, šio mūsų žygio pasisekimas bus, tikėdame, gražus paskatinimas kitoms pavergtoms tautoms laisvuose kraštuose pasekti mūsų pavyzdžiu, kad greičiau galėtume pakreipti Amerikos politines dreytyvas norima kryptimi. Parodykime, kad esame sąmoninga, pirmaujanči tautinė bendruomenė. Mūsų jauni vada, gražiai užsi-rekomendavę Washingtono žygiu, atrodo, sugebėjo per palyginti trumpą laiką sukelti masių entuziazmą. Tikime, kad tai su-trauks tūkstančius į New Yorką.

Kai šiandien net šio laisvo krašto generolams yra uždrausta kalbėti apie komunizmą, kaip Amerikos prieša ir visų nelaimių didžiausią kaltininką, mes turime kalbėti ir šaukti už nutildytuosius. Ši didinga lapkričio 13-tos manifestacija teparodo mūsų aiškų nepasitenkinimą politika, kurios dėka net per 25 m. mūsų byla neiškelta J. Tautose.

Jeigu bolševikinė propaganda sugeba ateiti į Ameriką ir kitus kraštus, kelti demonstracijas bei riaušes (sukirinti negrus), ir išiešti tam milijonus, tai kaip gi mes galime tylėti?

Vyr. komitetas, atrodo, padarė viską; dabar mūsų eilė: dalyvauti manifestacijoje.

DETROITO LIETUVIAI RUOŠIASI Į NEW YORKĄ

Artėjant lapkričio 13 d., kada lietuvių, latvių ir estai srautai užlies New York'o gatves, kada žygiuosime į Jungtines Tautas pareikšti savo teisėtą valingą balsą, kad mes reikalaujame panaikinti sovietinį kolonializmą Pabaltijo tautoms: Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Mes didingai dvidešimties tūkstančių balsu pareikšime, kad Lietuva, Latvija ir Estija turi būti vėl nepriklausomomis valstybėmis; mes reikalaujame ištraukti raudonąją armiją iš Lietuvos.

1965 m. lapkričio mėn. 13 d. susirinksime (šeštadienį 12 val.) Madison Square Garden arenoje pareikšti savo protestą prieš XX amžiaus gėdą, prieš 25 metus besitęsiančią žiaurią raudonąją vergiją Pabaltijo valstybėse (Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje). Mes apeliuojame į JT kolonializmą tirti komitetą! Mes šaukiame pagalbą visų JT priklausančių valstybių, kad jų pagalba Lietuvos nepriklausomybės atstatymo byla būtų įrašyta į JT veiklos artimiausią darbotvarkę. Bet tai pasiekti galėsime, jeigu mūsų bylos gynimą rėms galinga bent 20-30.000 žmonių minia. Tuobūdu, ir tik masinė demonstracija, galime paveikti pasaulinę opinią. Jeigu nepasiryšime, jeigu galėsime kelių dešimčių dolerių, savaiame aišku nesudarysime minėto skaičiaus. Kitos progos greit nesulauksime. Tad pasirinkimo nėra -- visi, kas tik gali, vyks-

tame į New Yorką. Teneliuka nė vieno galinčio vykti į New York'o lietuvių namie! Kas negali dėl darbo ar kitų kliūčių, tegu paveda savo misiją kitam lietuviui: studentui, pensininkui. Tai mūsų šventą pareigą.

ŠVIESUS PAVYZDYS

Šio straipsnio autorius pasidalinio savo rūpesčiais viename susibūrimo su kitais lietuvių. Buvo išsistarta, kad šiuo svarbiu momentu visi turime atiduoti tėvynės meilės duoklę. Štai, fabrike dirbantieji eiliniai lietuvių: Antanas Mikalkėnas ir Stasys Petrauskas susirūpinusiais veidais tarė: "Mes negalime vykti, kadangi mūsų darbas atsakingas ir mes privalome dirbti ir šeštadienį. Mes norėtume tačiau savo duoklę atiduoti pinigais."

-- Kadangi traukinių, papigintu tarifu, kelionė iš Detroito iki New York'o kainuoja 35.50 dol., be to, -- sako Antanas Mikalkėnas -- tas mano pavaduotojas studentas ar pensininkas norės be abejo valgyti, tad tam tikslui skiriu dar 15 dol. -- iš viso 50 dolerių. Ar užteks? -- Buvo tarta kad užteks. Šalia sėdėjęs Jūryskautų vadovas Stasys Petrauskas pats pasisilė irgi apmokėti vienam studentui ar pensininkui kelionę, na ir maistą. Jis irgi davė 50 dolerių. Tai gražus pavyzdys teisingo apsisprendimo ir nemeluoto lietuviš-

PENSININKO AUKA ŽYGIUI PAREMTI

Prisiųsdamas savo auką žygiui į J. Tautos paremti Rochesterio k-tui pulk. R. Liormanas rašo:

"Aš kaip senas karys, kūrėjas, savanoris visa širdimi priitariu komiteto organizuojamai lapkričio 13-tos manifestacijai, kurios tikslas išvaduoti mūsų tėvynę iš rusų okupacijos. Tam žygiui paremti aukoju iš savo kuklios pensijos 5 dol.

Kaip mūsų kūrėjai savanoriai 1918-19 metais parėmė Lietuvos vyriausybės didįjį žygį: atstatyti Lietuvos nepriklausomybę pagal vasario 16-tos aktą ir aukojo net savo gyvybę ir kraują, taip mes visi dabar turime savanoriškai paremti šį didįjį žygį ir patys asmeniškai dalyvaudime toje didžiulėje manifestacijoje.

Aš pats, jei tik aplinkybės leis, žadu dalyvauti to istorinio žygio gretose.

Turėdime viltį, kad Lietuva ir vėl bus laisva ir nepriklausoma, jei su tokiu entuziazmu mūsų šau-nusis jaunimas taip ryžtingai ėmėsi Lietuvos vadavimo darbo."

ALEKŠAS BERESNEVIČIUS, žinomas Rochesterio lietuvių vėlkėjas, žygiui į J. Tautos paremti Rochesterio k-tui paaukojo 50 dol. ir surinko nemažą sumą pinigų iš kitų, kurių neseniai įteikė k-tui. A. Beresnevičius yra firmos Oak Realty savininkas.

Komitetas Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti kviečia visas organizacijas dalyvauti Lapkričio 13 d. New York'e -- Madison Square Garden ir eisenoje į Jungtines Tautas SU SA-VO VĖLIAVOMIS.

Prašoma būtinai organizaciją užregistruoti iki š. m. lapkričio 3 d. šiuo adresu: Aleksandras Vakselis -- 112-09, 95th Ave., Richmond Hill, N. Y. 11419, nurodant organizacijos pavadinimą, adresą ir vėliavų skaičių. KLNA

ko patriotizmo. Vis daugiau tokių atsiranda. Mes mylime juos, mes džiaugiamės, mes didžiujamės jais, nes be šių šviesulių suksrume svečios šalies tamsose, sušaltume svetimybų ledynuose.

V. Saurimas

CHICAGOS NEOLITHUANŲ METINĖ ŠVENTĖ

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Chicago's Padalinys š. m. lapkričio mėn. 6 d. Jaunimo Centre ruošia Korporacijos metinę šventę.

Staliukai užsakomi pas kolegą M. Šimkų nuo 9-3 ir 5-8 val. telef. CL 4-7450.

Pradžia: 7 val. 30 min.

Vakariėnė prasidės po oficialios dalies. Gros šokių orkestras ir veiks korporacijos baras.

Visi korporantai-ės dalyvauja su spalvomis. Maloniai kviečiami kolegų-ų artimieji ir bičiuliai.

Korp! Neo-Lithuania Chicago's Padalinys

Margučio didžiajam koncertui pasibaigus, Nuotraukos centre matomas muz. Darius Lapinskas ir sol. Aldona Stempužienė. Koncertas praėjo dideliu pasisekimu.

Margučio rengtas muz. Dariaus Lapinsko koncertas spalio 24 d. Chicagoje. Nuotraukoje koncerto klausytojai.

MARGUČIO KONCERTAS CHICAGOJE

Po tragiškos Lilijos Vanagai-tienės ir Algimanto Mackaus mirties naujieji Margučio radijo valandėlės šeimininkai pasireiškė kaip energingi Margučio "Imperijos", taip ją pavadino Antanas Vanagaitis, darbų tęsėjai ir vykdytojai.

Margučio radijas, perkėles savo veiklą į naują stotį, susilaukė čia gyvenančių lietuvių didelio pritarimo. Klausytojų skaičius dabartiniu metu sparčiai padidėjo ir Margučio programų, kurios laipsniškai darosi įdomesnės ir patrauklesnės, klausosi sumalonumui vis didesnis skaičius lietuvių.

Naujieji radijo šeimininkai deda daug pastangų programai pagyvinti ir patobulinti. Lietuviškiems kultūriniais reikalams skiriamas ypatingas dėmesys. Visa eilė mūsų organizacijų savo veiklai pagyvinti turi puikiai dirvą. Finansinė radijo valandėlės pusė ligi išblėsta prieš energingus naujų šeimininkų užsimojimus aukoti savo darbą ir energiją lietuvių išlaikymui. Imki-

ANTANAS NAKAS

me kad ir ši nepaprastą koncertą, kuris iš Margučio pareikalavo ne tik sumanumo jį praveisti tinkamoje aikštumoje, bet ir nemažą finansinių išteklių. Apie pasipelnimą nebuvo galvota, jo ir nebuvo.

Naujoj Margučio veikloj ypatingai sumaniai reiškiasi programų vedėjai: Henrikas Žemelis ir Petras Petrutis. Šiame koncerte klausytojai, sulaužius visas Margučio tradicijas, buvo pastatyti prieš savotišką dilemą: priimti ar atmesti patiektą koncerto programą, kuri pasireiškė modernišku ir naujovišku. Koncerto programa buvo tiek moderniška, pulsuojanti šių dienų gyvąją muziką, kad visiškai nenuostabu, jog publikos reakcija buvo labai įvairi ir skirtinga: vieniems patiko, kiti pasigedo "Bakužės samanos" stiliaus. Tačiau koncerto metu įvyko viena maloni staigmena, kuri "sušildė" audito-

riją, kai pirmajai koncerto daliai pasibaigus pasigirdo audringi pojimai ir šauksmai "bravo". Tai buvo lyg netikėtas rengėjams atpildas už jų darbą.

Šis koncertas parodė, kad mūsų publika gyvai domisi naujovėmis, vykstančiomis muzikos pasaulyje, o svarbiausia, kad ji turi norą jas suprasti ir su jomis susigyventi. Paraleliai šis skonio pakitėjimas vyksta pas mus ir moderniškame tapybiniame mene, kuriame pradama suvokti prasmę ir grožį.

Gyvenimas be palovos kaip didelė upė, plaukia savo vaga, turi savo potvynius, atoslūgius, savo taisykles ir įstatymus. Gimsta ir bręsta nauji talentai. Upės krantus papuošia naujai išdygę medžiai. Mes dažnai jų nepastebim, kol svetimieji jų "neatrandą".

Šis koncertas parodė, kad Darius Lapinskas yra ne eilinis kompozitorius. Jei kankius klausytojai jo muzikos, palinkusios stiprų modernizmą, dar dabar nuoširdžiai negali priimti, tai

nerieškia, kad ji labai netolimoje ateityje jiems pasidarys geriau suprantama.

"Modernųjį meną reikia netiek suprasti kiek prie jo prisiprasti" (meno kritikas kun. Ceilešius). Savo laiku Mozarto, Beethoveno, Brahmsio ir kitų kompozitorių muzika buvo irgi moderniška ir "atmestina", o kaip dabar?...

Darius Lapinskas, būdamas dar jaunas, parašė jau nemažą kompozicijų orkestrui, fortepionui ir daiviniui, kurios atrėpė dėmesį Europos publikos ir muzikų. Jis yra pajutęs šių dienų muzikos pulsą. Fantazija, lakumas ir ieškojimas naujų išraiškos būdų, yra jo kūrybos pažymys.

Vertingiausios jo kompozicijos tos, kuriose bazuojasi neišsamiu liaudies muzikos šaltiniu. Jei jis ateityje bandys nuo šios šviesos nusigręžti ir pasiduoti svetimom įtakom, vargiai ar jis išlaikys konkurenciją tarp atsirandančių naujų kitose tautose talentų, ir paskes svetimybų jūroje, nieko vertingesnio nepalikdams savajai tautai.

Pirmoje koncerto dalyje girdėjome 12 dainų iš ciklo "Mergaitės dalia". Liaudies dainų melodijos originalios, bet papuoštos moderniška harmonija. Dvylika miniatiūrų sužibėjo kaleidoskopiniškoje šviesoje. Dėl stokos teksto kankurios dainos išėjo labai trumpos ir nepaliko reikiamo įspūdžio. Nepaprastai įdomios dainos: "Tai gražiai gieda", "Oj grietelė, grietelė", "Ar vėjai pūtė". Visuomenėje, 12 dainų ciklas yra vertingas įnašas mūsų dainų lobyną.

Dainas solo, pradžioje gal kiek dusliai, atliko Aldona Stempužienė, kuri yra viena iš geriausių lietuvių liaudies dainų interpretatorių.

Toje pačioje dalyje girdėjome koncertą fortepionui, styginiams instrumentams ir mušamiesiems. Koncertas susideda iš 3 dalių. Perėjimas iš antros dalies į trečią beveik visai nesuvokiamas. Nė vienai instrumentų grupei čia neduota pirmenybės. Styginiai, mušamieji instrumentai ir fortepionas čia turi vienodą paskirtį. Styginiai, mušamieji instrumen-

Po Margučio koncerto įvykusiame priėmime. Iš kairės: H. Žemelis, D. Bylaitienė, V. Olienė ir P. Petrutis. V. Noreikos nuotrauka

tai ir fortepionas čia turi vienodą paskirtį.

Kūrinys išėjo labai mozaikinis. Nuolatinis spalvų ir temų kaitaliojimas instrumentų grupėse neduoda galimybės nori trumpe laiku susikaupti. Kūrinio suskaldymas atskiromis smulkiosiomis dalimis nepalieka gilesnio įspūdžio, o tuo labiau, kad koncerte mušamųjų instrumentų grupėje įvyko žymiai juntamų spragų ir tuštumos, kurios kenkė kūrinio visumai suprasti.

Dirigentas, per daug įsigilinęs į partitūrą, neturėjo galimybės laisviau pasireikšti ir lakiau veiklą interpretuoti ir pagyventi orkestro skambėjimą. Beveik visos jo dėmesys buvo nukreiptas į ritmo ir takto atskaitymą. Šią klaidą dirigentas būtų laisviau nu-galėjęs, jei jam būtų suteikta galimybė turėti vietoje vienos su orkestru repetacijos bent dvi. Be to ir orkestrantai savo partijų nebuvo gerai išmokę. Vienintelė, kuri visame orkestre tvirtai laikėsi ir puikiai savo partiją mokėjo, tai pianistė Aldona Kepalaitė. Jos skambinimas buvo užtikrintas ir darnus.

Antrojoje koncerto dalyje buvo atlikta 4 dalių suite iš baletų "Dai-va" ir "Les Sept Solitudes" -- septintoji vienatvės giesmė -- re-

čiatyvas ir arija pagal O.V. Milašiaus poemą, sukomponuota mezzo-sopranui ir orkestrui. Šio partiją prancūziškai atliko Aldona Stempužienė. Prancūziškas tarimas geras, Muzikinė kūrinio kalba pilna ekspresijos, dramatiškumo, vienatvės ir nusivylimo. Muzika labai artima Milašiaus poetinei ekspresijai. Ši kompozicija buvo visos programos pažiba ir prie jos pasisiekimo savo talentu žymiai prisidėjo solistė. Prie įspūdžio sustiprinimo ypatingai prisidėjo Stasio Santvaro puikus Milašiaus poemos vertimas į lietuvių kalbą. Daugelis su pasigerėjimu skaitė vertimą ir jį komentavo. Muzikinis poemos apipavidalinimas pasidarė suprantamesnis ir vertingesnis.

Šis rašinėlis yra tik koncerto apžvalga, o ne amerikoniško stiliaus recenzija. Lapinsko kūrybos kritiškas nagrinėjimas su visais kanonais, fugomis, atonalizmais užimtų daugiau laiko ir platesnei publikai gal būtų mažiau įdomus. Dėl to pasitenkinau tik paviršutiniškomis pastabomis.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Po Margučio koncerto South Shore Country Club patalpose įvyko priėmimas, kurį surengė Margučio patikėtinų tarybos direktorė V. Olienė. Nuotraukoje iš kairės: sol. A. Stempužienė, sveikinimo žodį taręs Lietuvos generalinis konsulas dr. P. Daužvardis, V. Olienė, D. Lapinskas, J. Daužvardienė, Tėvas B. Markaitis, S.J., ir pianistė A. Kepalaitė. V. Noreikos nuotrauka

PASKAITA

R. SPALIS

Feljetonas

Sakoma, kad lietuviškas namas tremtyje tai tikra tvirtovė. Net perkūnas neįveiks jos -- apdrausta. Na, moraliniu atžvilgiu -- spiritytas, materialiniu atžvilgiu irgi ant to paties svaigaus pagrindo stovi. Pradžioje net ir aš akcijas pirkau, už namus balsavau, o dabar ir be mano pagalbos apsiels. Nors, prisipažįstu, vėlai susipratau, nes kur lietuviška kolonija, ten ir namas su medžiais, ir baras su spiritu, ir išdėninkas pinigais skaičiuoja, ir demokratiškai išrinktas pirmininkas vaikšto, krūtine pučia, pirštais per staliukus traukia, ar ten kur dulakė nenutūpusi. Ir, suprantama, visokiomis šventomis ir nešventomis progomis tautiečiai ir tautietės čia gerkles skalauja, nuo bacilių vorka ir kitokiais pigesniais skysčiais gydosi. Ir, žinoma, niekas kokliušu neserga, apendicitu nesiskundžia, o jei kas ir susmunka staiga, tai vis laimingai -- sąskaitų nesumokėjęs.

Mano santykiai su tokiais namais šalti. Atskirai gyvenamas, nespėju kuno dalių nuolatiniame altarmo stovyje laikyti, nehoromtenka arbatžolės pilkyti ir netauriuoju gėrimu gerkle prievartauti.

Kartą laiškas iš klubo. Pats pirmininkas pasirašė. Girdi, atvažiuok su paskaita. Papilk apie literatūrą apskritai ir apie mano sūnų Ambrozijų, daug žadantį jauną poetą, kuris jau du eilėraščius parašė. Girdi, jau plakata pakabinome ir kitus parengimus padarėme: nužūrėjome vištą, kurios kulšimi patį pavaišinsime. Dėl nuostolių neverk, višta, blaurybė, vakar užgiedojo.

Matau, laukia manęs viliojančios perspektyvos. Verta važiuoti, tad, atrašęs laiška, išlyginau kelnes, išvaliau batus ir nuskubėjau į autobusą. Žinoma, ratai sukasi, šoferis už vairo sėdi, o aš apie Krėvę ir poetą Ambrozijų galvoju, nežinodamas, ar jį peikti, ar girti.

Atvažiauvau laiku, klubas vis stovi, pirmininkas šilkinė nosine moja, į vidų kviečia, tiesiai į antrą aukštą, kur kulšis padėta ant stalo.

-- Ar bus paskaitoje ir apie mano sūnų poetą Ambrozijų? -- teiraujasi.

Viena akimi kritiškai dirstelėjau į stalą, ir viskas paaiškėjo. -- Mielas pirmininke, poetas Ambrozijus ne paskutinę vietą literatūroje užima.

Nusišluostė tėvas ašarą ir pakilo iš vietos, o kai aš susidorojau su giedančios vištos kulšimi, pastatė priešais mane bokalą. -- Ant trečio, -- paaiškino kulšiai.

Žiūrėu, bokalas lyg ir alaus, bet skystis neputoja, ir spalva ruzava. Ragauju -- saldų, bet burną plikina, kvapą lauk varo iš krūtinės, rodos, degtuką pridėjęs, kaip slibinas, ugnimi pradėčiau svaityti.

Pasilsėdamas tuštinu tą patiekalą ant trečio ir juntu, kad diena giedrėja, nors saulės nesimato. Vienmarškinis, rodos, palakstyčiau per lietu, tik tai nepriimta visuomenėje, nemandagu. Tačiau juntu, kad paskaita gerai pasiseks. Ir tokios drąsos idėjos pradėjo kilti galvoje, nors skubėk į salę, kad jos kur nepabėgtų. Taigi pakilau iš vietos, tik pirmininkas, pagavęs už atlapų, nuleido atgal fotelį. Girdi, tautiečiai nesustrenka laiku, be to, ir patiekalas ant trečio neišbaigtas.

Ką gi, srebliu toliau pasikosėdamas, o mintys pasibaistėtinai šviesėja. Pradedu pagaliau susigaudyti, kad poetas Ambrozijus tikras genijus, kad man teks atidengti naują žvaigždę, ir, palikęs bokalą, nesulaikomai veržiuosi paskaitos skaityti, šviesą rodyti, tik, nusileidęs žemyn, veltui daivrausi žmonų -- tuščia, tartum iššluota. Vienas vienintelis pardavėjas bonkas ragauja bufetė.

-- Taigi, taigi, mažokai, -- kraipo galvą atskubėjęs pirmininkas, -- lietuviui nerangūs, jei parašyta penktą, tai šeštą gal ir pradės rinktis. O dabar alučio prašau paragauti po kuklių pietų.

Nieko neveiksi, ragauju alučio, mėginu užgesinti tą ugnį viduje ir

matau, nemelavo pirmininkas, gerai pažįsta jis savo avels. Šeštą valandą trinkelėjo durys, ir įslinko pirmasis tautietis šviesos semtis, paskaitos klausyti.

-- Vai, Jurgutėli, -- mane pamatęs šoko ant kaklo seniai matytas bičiulis, -- tai tu!

-- Tai aš, -- patvirtinau sunkiai, lyg pro miglas, jį atpažindamas.

-- E, -- nusigando bičiulis, atidžiai pasižiūrėjęs, -- ar tik tau kinkos nedreba prieš paskaitą? Akys, lyg cholera ar kurią kitą epidemiją savyje nešiotum. Ir traukė, ir plaukai pasišiaušė, dievaž, nesu matęs tavęs tokio anksčiau. Taip negalima, turi paimti save į nagą, kitaip visus nervus sutaršysi. Tau vaistų reikia, štai kas. Palauk, aš tau parūpinsiu dėl drąsos.

Parūpino man ant drąsos. Spalva tirštai geltona, o plikina lygiai kaip tas patiekalas ant trečio. Po vieno kito gurkšnio mandagiai stumių tą indą į šalį, bet, užsigavęs bičiulis, būdamas pajėgesnis, veik jėga verčia į gerkle atnešąją mediciną, kurią sribūčioju, neįsąsčius nė mažiausio pagerėjimo.

Durys vis varstosi, tautiečiai renkasi, ieškodami šviesos, prisistato vis daugiau bičiulių. Kiekvienas drąsina, kad nebijočiau, kad liežuvis nevirpėtų, ir kiekvienas turi skirtingą vaistą, kitą markę, kitą rūšį. Gydomės, ragaujam po truputėlį.

Po valandėlės, prisilaikydamas sienos, atslenka pats pirmininkas.

-- Gerbiamasis paskaitininke, dar valandėlė, ir pradėsime programą. Atėję tautiečiai turi nuraminti troškulį, klubo išdą paremti, o kad nelindėtumėt, aš atsiųsiu jums to raudonojo skystymėlio.

Atsiuntė, nelindžiu. Pažintys plečiasi, kaip giminės visi. Net nustebau, kai pradėjo varyti į salę. Įsikibęs praėvio rankovės, ir aš įslinkau vidun, sėstelėdamas pirmon pastaikidusion kėdėn. Kaip ir kiti, daivrausi, kas čia bus, ką čia rodyti. O viduje ramu, niekas bokalais nežvangina, dainos nepradeda, susispaudę sėdi, į grindis žiūri, žodžiu, tvarka pavyzdinė.

Pirmininkas, išėjęs į priekį, pamosikavo rankomis, padeklama-

AUKSO ŽĄSIS ATLEKIA NUO PACIFIKO

Lietuviška filmų bendrovė "Darna", kuriai vadovauja B. Pūkelevičiūtė, 1965 m. gruodžio pradžioje Chicagoje pirmą kartą parodys savo pagamintą filmą "Aukso žąsis". Filmo tekstas, pasakų motyvais, parašytas B. Pūkelevičiūtės, už kurį ji laimėjo tūkstanties dolerių premiją jaunimo literatūros konkurse, skelbtame Bendruomenės. Istorija paprasta, bet vaizdi ir juokinga: geraširdis Pikis gauna iš Samanėlės auksinę žąsį, kuri tuo ypatinga, kad godieji aukso, ją čiupdami, prilimpa. Liūdną karalaitę, pamačiusi virtinę prie žąsies prilipsių žmonių, pradeda juoktis. Už karalaitės pagydimą iš liūdesio ligos karaliaus pažadėta geri atlyginimai. Tuo atlyginimus, žinoma, gauna geri, teisingi žmonės.

Filmo režisūra bei montažas — Birutės Pūkelevičiūtės. Prie muzikos redagavimo ir garsų efektų pridėjo Kazys Veselka. Filmui muziką parašė Zigmas Lapinas. Choreografija — A. Valeišaitės, dekoracijos ir užrašai — R. Bukausko, kostiumai — K. Veselkos, grimai ir perukai — S. Ilgūno.

Vaidina 23 aktoriai, vieni iš geriausių lietuvių aktorių išeivijoje. Čia suminėsim tik kelių jų vardus: E. Dauguvietytė — Teodora, Stasys Pilka — rūmų laivyno admirolas, Zita Kevalaitytė — Samanėlė, Viltis Vaičiūnaitė — karalaitė, Leonas Barauskas — karalius, Kazys Vasiliauskas —

ALĖ RŪTA

karalijos astrologas, Vytautas Sabalys — daktaras, Algimantas Dikinis — Kąjėtonas, Kazys Veselka — Pikis; be to, Kleopo 7-tojo balsas yra aktorius Algimanto Žemaitaičio.

Visa techninė filmo apdirbimo pusė, garsų įrašymai, sinchronizacija, negatyvų karpymas ir paruošimas spausdinimui, yra atlikta dviejų lietuvių specialistų, pirmųjų išeivijoje

štai šie filmų gamybos specialistai: Paulius Jasiukonis ir Algimantas Žemaitaitis, Hollywoode turį išsenuomavę specialią studiją, įsigiję reikalingas mašinas; angliškai kalbančiųjų patarnavimui jie vadinasi "Independent Producers Service", o lietuviškai vi. suomeni — "Litu Filmas ir garsas". Jų adresas: 6110 Santa Monica Blvd., Hollywood, California, tel. nr. 462-9649.

Paulius Jasiukonis, gim-

Scena iš "Aukso žąsis". Aktoriai S. Pilka, L. Barauskas, V. Sabalys ir E. Dauguvietytė.

tos srities entuziastų ir gerai pasiruošusių, turinčių prie Pacifiko savo studiją ir iš to pragyvenančių. Apie juos šia proga norime plačiau pakalbėti, kadangi be jų pagalbos "žąsis" gal nebūtų buvę įmanoma platesnei visuomenei parodyti. Užtat ir sakome, kad puiškioji "Aukso žąsis" atlekia nuo Pacifiko.

naziją baigęs ir pusantrų metų fotografavimą studijavęs Vokietijoje; filmų gamybos meną ir mokslą (Kinematografiją) virš keturių metų studijavęs Pietinės Kalifornijos universitete, gavęs "master" laipsniu diplomą. Nuo 1958 iki pastarųjų metų dirbęs New Haven, Yale universitete, chemijos departamente, fil-

Scena iš spalvoto filmo "Aukso žąsis". Vaidina K. Vasiliauskas, V. Vaičiūnaitė, K. Veselka, L. Barauskas, A. Dikinis, S. Pilka, E. Dauguvietytė ir V. Sabalys.

mų skyriuje, — gamino mokslinius filmus (National Science Foundation).

"Litu — Filmas" P. Ja-

versitete studijavęs dramą (Bachelor in Speech & Drama). Po to beveik tris metus dirbo New Yorke kaip

no kitas lietuvis aktorius — Juozas Daubėnas — pačią pagrindinę rolę); "Evenings with Chekhov" — trys atskiri vaidinimai: Anniversary, On The Highway, The Marriage, — A. Žemaitaitis vaidino visuose pagrindines roles. Taip pat, aktorius A. Žemaitaitis dirbo ir Waterbury, Connecticut "Civic Theatre Groups". Nuo 1963 m. pradėjo dirbti su P. Jasiukonių "Litu Filmo" bendrovėje; režisavo "Vestuves", dirbo daugely trumpesnių filmų, paskui — prie "Aukso žąsies" filmo.

P. Jasiukonis ir A. Žemaitaitis pradėjo Birutei Pūkelevičiūtei talkininkauti jau nuo 1963 m. Tai buvo New Havene. Tada jie atliko "Aukso žąsies" dialogų rekordavimą, — garsų prietaikymą prie vaizdo. Darbas užtruko dvi ir pusę savaitės. Buvo suvažiuavę visi aktoriai (iš New Yorko, Chicagos, Hamiltono, Montrealio). Tada buvo baigtas sinchronizuoti 1-mas veiksmas ir visi dialogai užrašyti. Antras ir trečias veiksmas sinchronizuoti 1965 m. Hollywoode, dalyvaujant B. Pūkelevičiūtei ir K. Veselkai.

Bet dar ir šiandien "žąsis" plunksnelės tebėra glaištomos, šlifuojamos, dailinamos; baigiama redaguoti garsų ir vaizdiniai efektai, jie bus jungiami į vieną vagą ir išbalansuojami; tada specialioje laboratorijoje bus garsas ir paveikslai suvesti į vieną juostą, padaryta pirmoji kopija, vėliau — po pataisymų — filmo leidinys, kuris jau bus galima rodyti ekrane. Tada "žąsis" galės jau lėkti į Chicago ir ten stebinti lietuviškąjį pasaulį...

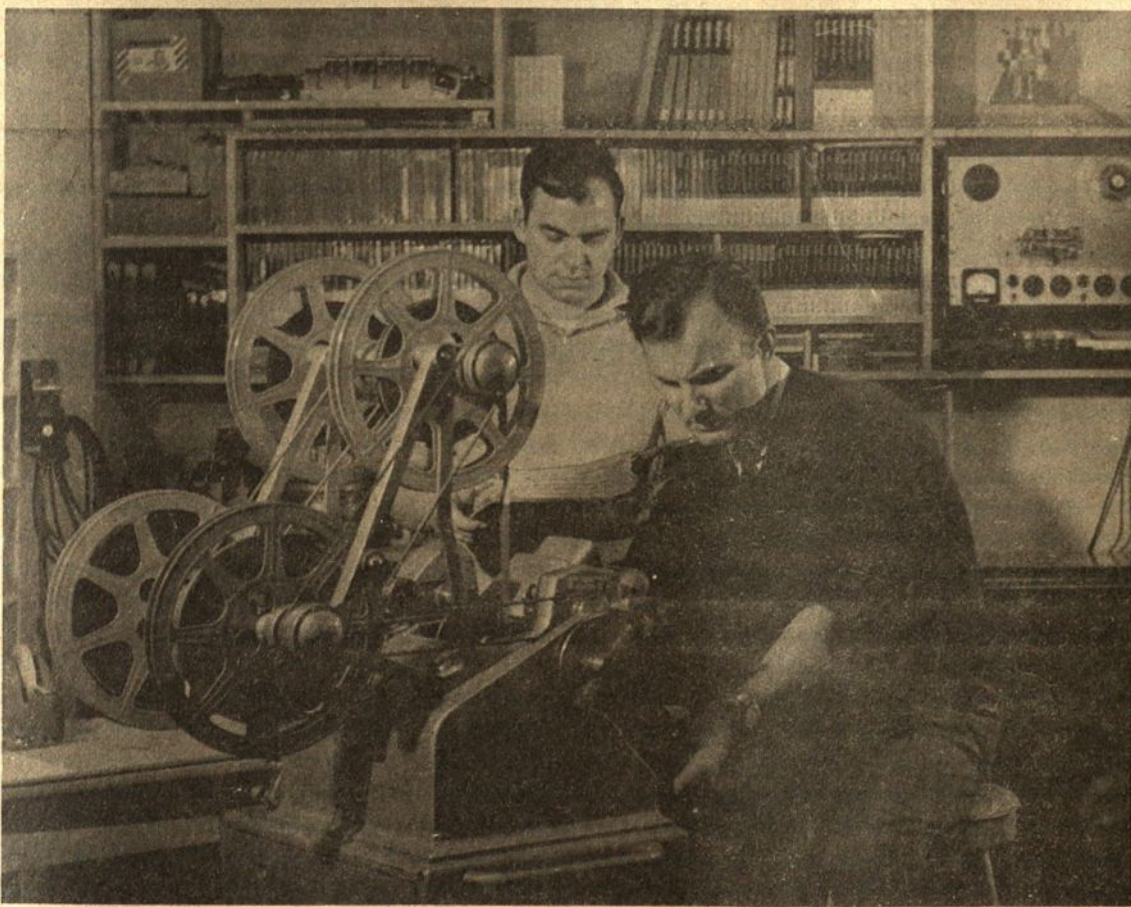
Kazys Veselka ir Viltis Vaičiūnaitė filme "Aukso žąsis".

siukonis įsteigė jau 1954 m. Tai lietuviškų dokumentinių, kultūrinių, liuanistinių filmų gamyba. Iki šiol buvo pagamintos: "Lietuva — Europos nugalėtoja", "Tremties mokykla", "Tautinių šokių šventė", "Lietuviškos Vestuvės" ir kt. filmus.

"Independent Producers Service" P. Jasiukonis pradėjo su partneriu aktorium Algimantu Žemaitaičiu, 1965 m. pradžioje. Iki šiol jau yra apipavidalinę, techniškai užbaigę šiuos gerai pasisekusius filmus: "Run Run Broken Sparrow" — balta ir juoda, "White Serpent" — spalvotas, "Forty Acre Feud" — spalvotas, kuris tik neseniai pradėtas rodyti, premjeroje susilaukęs aštuonių tūkstančių žiūrovų ir gerų spaudos atsiliepimų, — ir daugelį kitų mažesnių.

Algimantas Žemaitaitis — 1955-59 Connecticut uni-

profesionalas aktorius-režisorius. Tuo pat metu lankė "Institute for Advanced Studies in Theatre Art"; tai buvo profesionalų aktorių-režisorių seminaras, kuris kviesdavosi ir labai garsių pasaulinių režisorių skaityti paskaitas ir statyti veikalus (studijiniai iekojimai). Tuo būdu amerikiečiai susipažindavo su teatro stiliais ir vaidybinėmis tradicijomis iš kitų valstybių (Japonijos, Prancūzijos, net Rusijos) A. Žemaitaitis buvo to seminaro režisorių grupėje; taip pat, jis priklausė ir kitoms teatriniams draugijoms, kur pravedė programas, režisavo veikalus ir daugelį studijinių bei parodomųjų scenų. Didžiuosiuose New Yorko teatruose jam teko vaidinti, pavyzdžiui, Strinberg'o "The Dream Play", "The Shadow of Heroes" — apie vengrų sukilimą, — vienas iš pagrindinių rolių (Strinberg'o veikale vaidi-

P. Jasiukonis ir A. Žemaitaitis savo studijoje Hollywoode, Calif.

vo eilėraščių ar ką kitą ir netikėtai durė mano pusėn.

-- Va, -- sako, -- žmogus vargsta, važinėja dėl mūsų, vištų kulšis valgo, -- žodžiu skaičiuoja mano nuopelnus ir dar taip grūdžiai, kad juntu -- gerklėje kamuolys, tvinsta akys, ligšiol neturėjau laiko pažvelgti į save kritiškai, įvertinti save, ir štai svetimas žmogus atidarė man akis, parodė, kas esu.

Sustajaudinau nejuokais. Žmogumi pasijutau, kad žmonai nepamirščiau pakartoti parvažiavęs. Ir taip susikauptau, kad pražiopsojau kitus pirmininko žodžius, tik pabudau, kai jis pakvietė prelegentą paskaitos skaityti. Kąklą ištiesęs ir aš dairausi, kas čia bus, kas čia išeis, kai greta sėdintieji pradėjo stumti mane į priekį. Atsisistoju, o atsistojęs prisiminiau ir savo atvažiavimo tikslą.

Padariau pirmą lėtą žingsnį į priekį, staiga pakubėjau ir pačiu-pau staliuką.

-- Broliai, -- riktelėjau, -- sesės lietuvės...

Matau, pataikiau į derlingą dirvą: šniurkščia aplink, net vyrai nosinių dalrosi.

Stipriai atsiirėmiau staliuko, o jis, nelabasis, sūbuoja, lyg stovėtų ant vienos kojos. Ir grindys netvirtos, linksta, nenulauko mano svorio. Susinervinau. Kaip gi remonto nepadaryta, naujų lentų neįdėta! Abiem rankom parėmiau stalielį, o jis vis tiek juda, linksta į visas puses, matyti, kuri koja trumpesnė, nors prašyk vinių, plaktuko. Tikras sabotazas, negi kuris komunistas įsikūjęs į valdybą!

-- Broliai, -- pradėjau vėl, bet lyg kas kirviu nukirto, lyg kas liežuvių priirakino, nežinau, kurion vieton į sukli, ir viskas dėl to staliuko, nežinau, ir baigta, apie ką čia šviesą nešti, o žmonės laukia, jaudinasi, klausydami paskaitos. Kad nors raštu būčiau atvežęs, bet, žinau, palikau šį kartą, atmintimi pasitikėjau. Dėl viso plikta kištelėjau ranką kišenėn -- yra kažkas! Štai, ką reiškia optimizmas! Suprantama, skaitau su intonacija, su paspaudimais, su periodais. Gražu, žinote, klausosi visi, didelio triukšmo nedarydami, laukdami pabaigos. Jos susilaukus, ovacijos, plojimai, rankų spaudimas, girdi, nieks dar taip gražiai nekalbėjęs, girdi, tikrą patefoną, o ne

liežuvių nešioju burnoje. Nepaleidžia manęs į bufetą spaudžiam, paskui klubą uždarė, visi autobusai miegoti nuėjo, kažkoks geras tautietis nuosava mašina mane per 40 mylių vežė namo.

Trečią dieną po paskaitos gavau pirmininko laišką.

-- Sveikinu, atsidžiaugti negalime. Po mėnesio kito vėl kviesime su paskaita. (Antra višta užgiedojo). Iki gilumos širdies patiko. Ne literatas aš, bet akys atsidarė, pajutau meną, taip sakant, pačiupinė-jau literatūrą: klasiką, metamorfozės, Aristofanas tragikas ir trubadrai -- viskas atgijo. Apie tavo paskaitą norime parašyti į laikraštį. Bijom, vienį nepataikysim, Būk geras, atsiųsk tą savo paskaitą, mes patys santrauką padarysime...

Išžvejojau savo paskaitinę elutę ir, išstraukęs paskaitą, pradėjau trinti akis. Viršuje stambus antrašas: DBLS skyriaus narių susirinkimo protokolas. Ir tai gan ilgas, nes naują valdžią rinkome, buvusį pirmininką plūdome ir kitų nesusipratimų turėjome.

Nusigandęs išverčiau švarką ir kelnės, bet, kitos paskaitos neradęs, šokau prie stalo, kur užrakintame stalčiuje radau ir apie lietuvių literatūrą bei poetą Ambroziejų.

Apie ką aš jiems ten?!

Iš Nidos išleisto rinkinio "Tarp dangaus ir žemės".

ŽIEMINIAI LANGAI IR DURYS
IVAIRIAUSIŲ IŠDIRBINIŲ TVOROS. STOGELIAI IR KITI
MODERNŲS NAMŲ PAGERINIMAI
KOSTAS BUTKUS
Chicagoje
Telef. PR 8-2781 rytais ir vakarais; LU 5-6291 bet kuriuo laiku

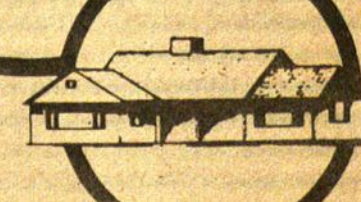
Naturally

SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

VAIZDAI IŠ KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO

Momentas iš Kanados Lietuvių Jaunimo Kongreso Toronte atidarymo. Scenoje išsiriškiavusios jaunimo organizacijų vėliavos.

Kongreso atidarymo metu jaunimas ir svečiai, iš kairės sėdi PLB vicepirm. S. Barzdukas ir Kanados LB pirm. A. Rinkūnas.

Jaunimo Kongreso simpoziumas. Gale stalo kairėje sėdi moderatorius Stirbys.

Montrealio jaunimas šoka jaunimo kongrese Toronte

Vėliavų įnešimas į Kanados Lietuvių Jaunimo Kongresą.

MENAS IR POLITIKA

Po vizitų pas kongresmanus E. Derwinskį ir E. Murphy, organizacinis komitetas atsilankė ir pas kongresmaną J. S. Monagan, painformuoti jį apie planuojamą Baltijos madų parodą 1966 m. liepos mėn.

Komiteto narės V. Karkls, A. Malėnaitė ir S. Valpe informavo, kad tautinių rūbų paroda siekiama išpopuliarinti Baltijos valstybes. Informacijos apie Latviją, Lietuvą ir Estiją bus įjungtos į komentarus, pristatant tų trijų tautų tautinius rūbus. Pristatymo metu bus grojama kanklėmis, kuriomis gražiai užsirekomendavo latvaitė Karkls, kongresmanui Monaganui klausantis subtylios liaudies motyvais perduodamos muzikos. Tik po gero pusvalandžio buvo perėita prie politinių klausimų gvildenimo.

Kongresmanas Monagan pareiškė, kad didžiausia kliūtis Baltijos valstybių klausime yra tai, kad kas kart daugiau žmonių to klausimo iš viso nebeprisimena. Jis taip pat teisingai atspėjo, kad Kongresas paskutinėje savo sesijoje nesurinksi pakankamai rėmėjų rezoliucijai #416 praveisti, kuria buvo siekiama, kad prezidentas iškeltų Bal-

Latvaitė V. Karkls skambina kanklėmis priėmimo pas kongresmaną S. J. Monagan. Nuotraukoje iš kairės: V. Karkls, dr. D. Paegle, A. Malėnaitė, S. Valpe, kongresmanas S. J. Monagan, dr. J. Lelis. BBN nuotrauka

tijos valstybių klausimą JTO sesijoje. Nepavykus to padaryti šioje sesijoje, visas reikalas teks judinti vėl iš naujo tiek Kongrese tiek ir Senate.

Amerikos Latvių Sąjunga yra iškėlus klausimą dėl pastovaus posto įsteigimo vienam asmeniui, kuris apilankytų JTO delegacijas ir važinėtu po Vakarų valstybes informuojant jų vyriausybes Baltijos valstybių klausimu.

Latvių iškeltas laivo pirkimas radijo transliacijoms į Baltijos kraštus Monaganui klausantis subtylios liaudies motyvais perduodamos muzikos. Tik po gero pusvalandžio buvo perėita prie politinių klausimų gvildenimo.

1961 metais Monaganas remėis idėją praplėsti transliacijas per Voice of America, kur dabar skiriama 1 val. ir 20 min. (kai rusų kalba transliacijoms duodama 8-9 val. kasdien). Jis ir dabar remtų tokį pasiūlymą, tik jis privalėtų išplaukti iš atitinkamų institucijų.

* RICHARDAS NIXONAS, buvęs JAV viceprezidentas ir kandidatavęs į prezidento postą, subtyliai ir uoliai ruošiasi 1968 m. nominacijoms. Jis puikiai sugėbėjo išvengti 1964-65 m. respublikonų skilimo pasekos ir savo tarnyba prez. Eisenhowerio metu bei 1962 m. antibirčine kampanija įrodė nieko bendro neturįs su ekstremistais. Buvęs lojalus Goldwaterio rėmėjas rinkimų metu savo politiniais pareiškimais užsienio ir vidaus politikos klausimais, pastaruoju metu jis patraukia konservatyviųjų respublikonų gretas. Gallupo institutas jau dabar randa dvigubai didesnę pritarimą respublikonų eilėse Nixono kandidatūrai.

* Tarp Lietuvoj spalio pradžioj išleistų knygų įsidėmėtina M. Valančiaus PALANGOS JUZĖ (tiražas 15,000). Taip pat išleista lenkų poeto - apybraižininko M. Jastrumo parašyta poetinė Adomo Mickevičiaus biografija, 545 psl. išversta D. Urbo (tiražas 10,000). Be to, tuo pačiu metu išleisti du nedideli eilėraščių rinkiniai (paskutinis - priešmirtinis V. Mozūrinio rinkinys ir antrasis Roberto Keturacko rinkinys).

Spalio 16 inž. Mikalojus Ivanauskas įteikė buv. JAV viceprezidentui Richardui M. Nixonui didžiulį, medyje išdegtą, viceprezidento portretą. Įteikimas įvyko Chicagoje Congress viešbutyje, kur Nixonas apsisistojęs viešėdamas su paskaitomis. Per įteikimą Nixonas teiravosi apie mūsų ryšius su okupuotu kraštu. Vietos amerikiečių spauda šį įvykį paminėjo įsidėdama ir portreto įteikimo nuotrauką. Iš kairės: Richard M. Nixon, p. Ivanauskas ir inž. Mikalojus Ivanauskas. V.A. Račkausko nuotrauka

JIB vartojo 16 savaičių, pusę metų, vienus metus. Paveikslai parodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskaną, šašus, niežėjimą, sulauko plaukų slinkimą, atgauna natūralią plaukų spalvą MOTERIMS IR VYRAMS. 100 proc. garantuoti.

JIB VARTODAMAS NEBŪSI NEI PLIKAS NEI ŽILAS.

JIB, 8 Oz. 16 savaičių vartojimui \$5.50, jei COD, dar 50 c.

Užsakymus su Money Order siųskite tuojaus.

JIB LABORATORIJA, 1437 So. 49th Ave. Cicero, Illinois 60650

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE
PARAMA- MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE
 2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
 Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika
ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. French Cognac 5th — 4.39
2. Armagnac Imp. French Brandy..... 5th — 4.39
3. Skaidrioji 80 proof 5th — 3.19
4. Zubrovka 100 proof 5th — 4.75

5. Import. Bordeaux Wine 5th — 0.98
6. Import. Riccadonna Vermouth Bott. — 1.29
7. Import. Napoleon Vermouth Bott. — 1.19

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 ir 2439 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629.

Telef. WA 5-2737

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.

Telef. WA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagaiduojamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITĖS į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

BUVĘS DARBININKIJOS
ORGANIZATORIUS KAN-
DIDATUOJA Į BURMIS-
TRO VIETĄ

Jau prieš 30 metų Ralph J. Perk, County Auditor ir nepriklausomas respublikonų kandidatas į Clevelando miesto burmistro vietą, pasireiškė, kaip darbininkų unijų organizatorius.

Nėra abejonės, kad jis yra darbo žmonių kandidatas, nes jis tai įrodė būdamas ilgą laiką miesto tarybos nariu.

Įvairiuose postuose būdamas, jis niekad nenustojo ryšio su unijų atstovais ir visuomet buvo jiems paslaugus ir prieinamas. Neveltui visais rinkimų atvejais jis buvo remiamas ir darbininkijos atstovų.

Kurią sritį bepaimsi, matysi, kad Ralph J. Perk rūpinosi darbais, bedarbės sumažinimu, žmonių ekonominiu savarankiškumu.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į V. Giedraitį tel. 944-6835.

• Rinkiminės propagandos įkarštis pasiekė tokias ribas, kad verčia kiekvieną turintį teisę balsuoti susirūpinti savo balso tinkamu panaudojimu. Ypatinai gerai šį kartą susiorganizavusi ir aktyviai veikianti negrų bendruomenė, pirmą kartą turinti savo kandidatą (Carl Stokes) burmistro vietai, nesigaili priemonių propagandai, kad tik apjungus visų negrų balsus ir susiskaldžiusius baltuosius pastačius prieš įvykusį faktą, jų laikraštis Call and Post griebiasi net tokių rinkimuose neįprastų šūkių, kaip pavz. —

"Kas balsuoja prieš Stokes yra išdavikas" gi "negras, kuris bailiai lieka namuose susilaikant nuo balsavimo yra dar baisesnis".

Trijų likusių kandidatų tarpe taip pat įkarštis pasiekė tokias ribas, kurių pradžioje niekas nesitikėjo. Perkas kaltina dabartinę miesto administraciją korupcija, Locherui ginantis, kad visa tai grynas išmislas. Locherui tenka išgirsti ne mažai aštrių užmetimų iš MrAllister ir Stokes.

Iš pradžių atrodę įdomūs ir instiguoja rinkimai įkarščiui didėjant gali privesti Clevelandą prie labai liūdnu rezultatų. Kandidatuojančių nervams įsitimpus, bent jau rinkikai ir balsuotojai turėtų labai rimtai pagalvoti ir gerai apsispręsti, nes balsų susiskaldymas gali pasirodyti pavojingesnis nei buvo numatyta.

REIKALINGI VYRAI

Vairuotojai — darbininkai. Pilnam darbo laikui. Teirautis pas Harold Avery tel. 932-7800.

(118-120)

ISNUOMOJAM

du kambariai ir garažas. Visos privilegijos virtuvėje. Apžiūrėti po 5 val. vak.

1238 E. 87 gt.

(117-119)

• Vysk. M. Valančiaus lituanistinė mokykla š. m. lapkričio mėn. 6 d., 7 val. vak. ruošia jaunimo vakarą. Programoje pasirodys mokyklos talentai dailiojo žodžio, šokio ir muzikos pynėje.

Po programos jaunimui šokiai ir žaidimai. Geriausiems šokėjams bus skiriamos premijos.

PARTIZANŲ KAPAI VELINIŲ NAKTĮ

(Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos VII skyriaus mokinės Loretos Nykštenaitės rašinėlis)

Rusams artėjant prie Lietuvos, daugelis lietuvių paliko savo gimtąjį kraštą ir bėgo į vakarus. Išbėgo nevisi. Vieni nesuspėjo, kiti savo kraštą taip labai mylėjo, kad ryžosi kentėti ir mirti už jį.

Jie paliko savo namus, išėjo į mišką ir pradėjo kovoti su Lietuvos pavergėju. Daug jų žuvo. Ir daug jų kapų supilta priešams nežinamose miškų vietose.

Velinių naktį žuvusiųjų partizanų draugai ir artimieji slapta aplanko jų kapus ir prie jų pasimeldžia. Pasimeldžia už tuos savo brolius, kurie kovojo ir žuvo už Lietuvos laisvę.

Tą vakarą, kai lietuviai slapta lanko partizanų kapus, mes turime "Hallo, ween". Einame nuo namo, prie namo ir parsinešame krepšelius saldinių. Būdami šiltuose kambariuose ir sotūs, mes visai neprisimeiname Lietuvos partizanų, kurie alkani ir sušalę kovojo ir žuvo už mūsų krašto laisvę.

Mes jiems padėti negalime. Tačiau velinių naktį turėtume juos bent prisiminti ir pasimelsti.

• Danutės Penkauskaitės meno kūrinių yra išstatyti DIRVOS

KRAUTUVĖJE

Paveikslų rinkinys (kainos nuo 20 iki 120 dol.) leidžia pasirinkti moderniško ir realistinio meno kūrinių.

GERI NAMAI

Neperdidelis, 2 miegamieji žemai ir vienas antram aukšte, pilnas rūsys, garažas, pigus.

Dviejų šeimų, visai netoli parapijos, labai gerame stovyje, nauji pečiai, 2 garažai.

Turime gerų apartamentų E. 185 ir Lake Shore rajone.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti

EAST SHORE REALTY
Juozas Mikonis — Realtor
780 E. 185 gt. IV 1-6900
arba vakarais KE 1-2190
(118, 120, 124, 127)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

NAMŲ SAVININKAI

1. AR PAVARGOTE laikomi už tikrą pinigą?
2. AR PAVARGOTE nuo politinių bosų kombinacijų?
3. AR PAVARGOTE išnaudojami ir piktnaudojami?
4. AR NORITE kad Clevelandas žengtų pirmyn?
5. AR NORITE burmistro suvienijančio Clevelandą?
6. AR NORITE burmistro kuris dirbtų jums?
7. AR NORITE burmistro, įrodžiusio, kad yra jūsų draugas?
8. AR BALSUOSITE už vyrą, turintį planą jūsų Clevelandui?
9. AR BALSUOSITE už vyrą, kuris žada apsaugoti jus, jūsų namus, jūsų šeimą ir jūsų pajamas.
10. AR BALSUOSITE už vyrą, kuris žada vetuoti bet kuriuos naujus miesto mokesčius?

Jei jūsų atsakymas į tuos klausimus yra TAIP — suteikite tam vyrui galimybę dirbti jūsų naudai.

BALSUOKITE UŽ

X RALPH J. PERK MAYOR

INDEPENDENT PERK FOR MAYOR COMMITTEE
Nicholas Bucur, Camp. Co-Ordinator, 10206 Clifton Blvd.

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

MINT TAVERN

397 E. 156 gt., Cleveland, Ohio
DEGTINĖ, ALUS, VYNAS, GERAS MAISTAS.
PENKTADIENIAIS ŽUVIS IR KITI VALGIAI.

Šeštadieniais šokių muzika.

Sav. Mr. & Mrs. P. SUKIS

Tel. 531-9808

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LAPKRIČIO 6 D. Vakarais jaunimui, Rengia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

LAPKRIČIO 14 - GRUODŽIO 11 D. Jono Rimšos tapybos ir akvarelės kūrinių paroda Gallery International patalpose.

LAPKRIČIO 20 D. ALT Clevelando skyrė vakaras, Detroito meno būrelis, vadov. aktorės Z. Mikšienės, suvaidins Alanto komediją. Vakarais įvyks Lietuvių salėje.

LAPKRIČIO 25-27 D. Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas Sheraton-Cleveland viešbutyje.

LAPKRIČIO 27 D. Kanados lietuvių jaunimo teatras Aukuras vaidins K. Binkio "Atžalynas" šv. Jurgio par. salėje, Rengia LB I apyl. valdyba.

GRUODŽIO 5 D. Neringos tunto iškilminga sueiga šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 11 D. "Aukso Žašis". B. Pukelevičiūtės spalvota filma.

GRUODŽIO 19 D. Dr. A. Nasvyčio paskaita "Moderniškostechnikos laimėjimai erdvėje". Rengia LB I apyl. valdyba.

GRUODŽIO 25 D. Čiurlionio Ansamblio namuose ruošiami šokiai studentams. Pradžiai 8 val. vak. Rengia Clevelando Stud. Ateitininkų Draugovė.

GRUODŽIO 26 D. Kalėdų Eglutė. Ruošia Vysk. M. Valančiaus mokykla.

GRUODŽIO 31 D. Tradicinis Lietuvių Bendruomenės Naujųjų Metų sutikimas, šv. Jurgio par. salėje.

1966

SAUSIO 9 D. šv. Kazimiero liet. mokyklos eglutė.

SAUSIO 29 D. Liet. Budžiams remti valdyba ruošia tradicinį blynų balių šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 5 D. Ateities klubo balius.

VASARIO 19 D. šv. Kazimiero liet. mokyklos parengimas.

VASARIO 20 D. Aukuro ansamblio išvykoms paremti pietūs. Rengia Vysk. Valančiaus mokyklos tėvų komitetas.

BALANDŽIO 3 D. Aukuro ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 16 D. Vysk. Valančiaus mokyklos abiturientų tėvų ir rėmėjų balius.

BALANDŽIO 17 D. Margučių ridinėjimas. Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

BALANDŽIO 23 D. PLB specialus parengimas.

GEGUŽĖS 7 D. Dirvos balius Carter viešbutyje.

GEGUŽĖS 8 D. Motinos Dienos minėjimas. Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

BIRŽELIO 5 D. 1966, šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos mokslo metų užbaigimas.

BIRŽELIO 19 D. Vysk. Valančiaus mokyklos gegužinė.

* Išleista: REVISTA BALTICA, 14 nr., 88 psl. žurnalas ispanų kalba. Turiny M. Brako, V. Sidzikausko, J. Mačernio, E. Schaper, A. Uriarte Ribaudi, L. Vahter, C. Juknevičiaus straipsniai.

ELTA, spalio m. biuletinis anglų kalba. Turiny informacijos apie lapkričio 13 manifestaciją, Liet. kolchozų padėčių Chruščiovo laikais, komunistų skaičių Lietuvoje, priverč. darbus Sov. S-go, politinį spaudimą į studentus ir jaunimą, butų krizę Lietuvoje ir kt.

ACEN NEWS, Pav. Eur. Tautų Seimo spaudos biuro dvimėseninis žurnalas, Nr. 119, rugsėjo-spalio laida. Kaip paprastai, apstu medžiagos kontaktuojantiems amerikiečiams ir kitus pavergtųjų tautų reikalais. Prenumeratos kaina \$3.00 metams. Adresas -- 29 West 57 St., New York, N.Y. 10019.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ALT VALDYBA

Metiniame ALT suvažiavime naujai išrinktą valdybą sudaro: inž. A. Rudis ir dr. K. Šidlauskas (Liet. Kat. Federacijos), inž. Bartkus ir T. Blinstrubas (ALT S-gos), dr. P. Grigaitis ir J. Talalas (socialdemokratų), M. Vaidila ir J. Zuris (Taut. Sandaros), dr. V. Šimaitis (LRKSA), P. Dargis (SLA) ir dr. J. Valaitis (Šviesa-Sandara).

L. Šimutis, ilgametis ALT pirmininkas, buvo išrinktas garbės pirmininku.

• Jozas J. Bačiūnas, PLB pirmininkas, spalio 27 d. grįždamas iš kelionės po Europą, buvo sustojęs New Yorke. Ten turėjo pasitarimus su VLIK'o pirm. V. Sidskiausku ir kitais mūsų politinių organizacijų veikėjais.

Spalio 29 d. PLB pirmininkas jau grįžo į Tabor Farmą.

SIMONO NEKRAŠIAUS IPEDINIAMS

Daugiau kaip prieš dvidešimt metų Connecticut valstijoje miręs Simonas Nekrašius, Amerikoje žinomas dar kaip Simon Nichols ir Simon Nekrasz, paliko virš poros tūkstančių dolerių, kurie turėtų tekti jo našlei Onai Nekrašienei ir dukterims Onai bei Julijai, kurios prieš Sov. Rusijos okupaciją gyvenusios Lietuvoje. Ieškomosios arba jų adresus žinantieji malonėkite rašyti Lietuvos Generaliniam Konsulatui New Yorke: Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd Street, New York, N. Y. 10024.

• Dr. E. Jansonas, vilos Audronė savininkas Cape Cod'e, šiemet vėl paskyrė Dirvai dovaną, leisdamas sekančią vasarą veltui 1 savaitę vasaroti vienam iš Dirvos skaitytojų.

Neužilgo paaiškės ne tik tas laimingasis Dirvos skaitytojas, bet ir kiti, laimėję dailininkų paveikslus, medžio drožinius, knygas ir t.t.

* SOLISTĖ L. ŠUKYTĖ iš Toronto išvyko trijų mėnesių kelionei po Europą, kur ji tikisi užmegsti ryšius su Europos teatrais.

• Dr. Jono Balio studija, "Lietuvių liaudies pasaulėjauta", kurią leidžia Pedagoginis Lituanistikos Institutas Chicagoje, jau surinkta ir baigiamos tikrinti paskutinės korektūros. Knyga netrukus pasirodys. Šią tautosakinę studiją, skirtą lietuvių tautos charakterių pažinti ir Institute dėstomam tautosakos kursui eiti, dr. Balys parašė Instituto vadovybės prašomas. Šio veikalo išleidimo mecenatas, paskyręs 1200 dol. spausdinimo išlaidoms apmokėti, yra Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris, kuriam šiuo metu pirmininkauja dr. Jonas Juodikis.

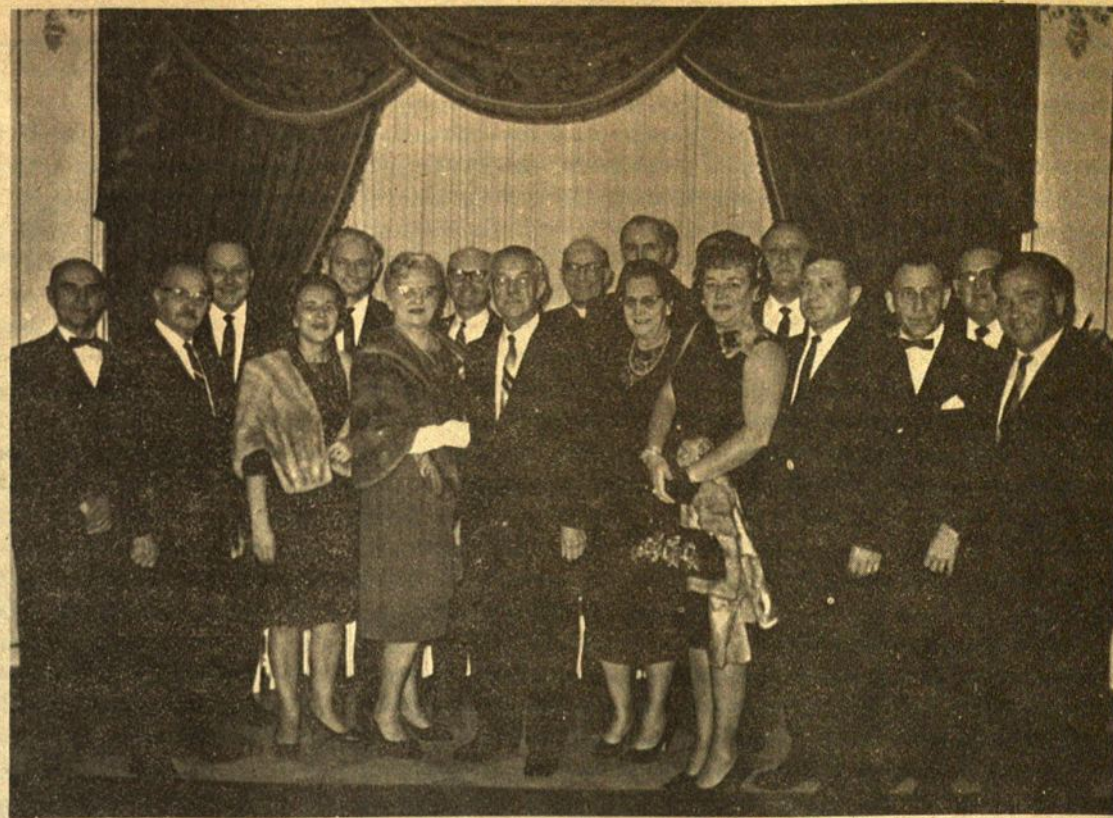
• Visų mūsų yra šventa pareiga išlaikyti lietuvių mūsų priaugančioje kartoje. Savo inaušu noriu prisidėti prie Lietuvių Fondo tikslų. Taip pasakė LF valdybai Povilas Burneikis iš Chicagos, įsirašydamas į Fondo narius.

Įsirašydamas į LF paremsi kovojančius už šviesesnę lietuvių tautos ateitį ir per LF vardyną įamžinsi savo istorijos lapuose.

* Vilko pirmininkas V. Sidskiauskas spalio 19 d. dalyvavo Tarptautinės Žmogaus Teisių Lygos posėdyje, kuriame buvo nutarta parašyti raštą Jungtinių Tautų Dekolonizacijos Komisijos pirmininkui ambasadoriui Soril Coulbali ir priminti Lygos jau anksčiau įteiktą memorandumą, raginantį tą komisiją tirti Sovietų Rusijos kolonializmą Pabaltijo valstybėse. (E)

Teofilė Ramanauskienė neseniai atvykusi iš Lietuvos pas savo vyrą Juožą Ramanauską Hollywoode, Calif. L. Briedžio nuotrauka

Spalio 19 d. Chicagoje, Drake viešbučio salėje Immigrants Service League šešiams chikagiečiams, pasižymėjusiems Amerikos gyvenime ir nusipelnusiems emigrantų bei tremtinių veikloje, įteikė ypatingų nuopelnų pažymėjimus (distinguished achievement award). Jų tarpe buvo ir mūsų gerbiamas dr. Steponas Biežis. Skaitlinga grupė lietuvių dalyvavo šiame iškilmingame įvykyje, pagerbdama nusipelnusį dr. Biežį. Nuotraukoje dr. Biežis su poniu lietuvių tarpe Drake viešbutyje prieš pat įteikimo iškilmes. V.A. Račkausko nuotrauka

HAMILTON

SUKAKTUVINIS KONCERTAS

Hamiltono Tautinių Šokių Grupė "GYVATARAS" 15 metų darbo sukakties proga lapkričio 20 d. ruošia koncertą - vakarienę, kuri įvyks Jaunimo Centre 7 val. vak. Visi buvusieji Hamiltono Taut. šok. Grupės šokėjai kviečiami šioje šventėje dalyvauti, susitikti draugus ir prisiminti "Gyvataro" eilėse praleistas dienas.

Visus Hamiltono ir apylinkių lietuvių kviečiami skaitlingai dalyvauti šventėje.

Dr. Steponas Biežis (trečias iš kairės) tarp Immigrants Service League išrinktųjų, apdovanojamas tos lygos direktorės Edison Dick pasižymėjimo liudijimu, Drake viešbutyje, Chicagoje, spalio 19 d. V.A. Račkausko nuotrauka

CHICAGO

MEGZTŲ RŪBŲ PARODA

A. L. Montessori Draugija, norėdama visuomenei išryškinti lietuvių moters originalų kūrybą, rengia rądom megztų rūbų parodą lapkričio mėn. 5 d., penktadienį, 8 val. vak., Jaunimo Centro apatinėje salėje.

Jauki nuotaika laukia visų atsilankiusių, o laimingoji viešnia galės pasižiaugti ypatinga dovana — rądomis megztų mohair vilnos megztiniais.

Nuoširdžiai kviečiame visas paskirti šį vakarą Am. Liet. Montessori D-jai ir paremti jos darbą mūsų mažųjų auklėjime. Staliukus galima rezervuoti tel. 778-6723 arba 471-0250. Bilietai bus gaunami prie įėjimo.

• Lietuvių Teisininkų Draugijos Chicago skyrius ruošia Draugijos atkūrimo tremtyje dvidešimt metų minėjimą lapkričio 7 d., 3 val. p. p. Vyčių salėje, West 47th St.

Draugijos veiklą apibūdins adv. Liudas Šmulskytis. Meno programą išpildys Leleta Grybauskaitė ir Alicija Ruibytė.

Po trumpos programos bus vakarienė. Vakarienė 5 dol. asmeniui. Norintieji vakarienėje dalyvauti pra-

šomi pranešti iš anksto išdininkui Petriui Jakubkai: 3528 Archer Avenue, Chicago, Ill. 60609 arba telefonu VI 7-1489. Ten pat galima užsisakyti jubiliejinį Teisininkų žinių numerį, kurio kaina 2 dol.

• Inž. St. Virpša, iš Chicagos, savo įmonės buvo atsiųstas į Clevelandą, kur pabuvęs kelias savaites vėl grįžo į savo pastovią darbovietę.

• LVS Ramovė Centro Valdyba, apsvarsčiusi spalio mėn. 20 d. posėdyje Komiteto Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti rengiamos lapkričio 13 manifestacijos New Yorke reikalą, nutarė: žygiui pritarti ir paskirti iš savo kasos piniginę auką, bei paskatinti per spaudą savo skyrius, kad jie prisidėtų prie manifestacijos savo gausiu dalyvavimu su vėliavomis ir lėšomis pagal išgales.

* POETE JUZĖ VAČIONIENE bus pagerbta Chicagoje jos 70 metų gyvenimo sukakties proga. Tam tikslui sudarytas komitetas suruoš akademiją Jaunimo Centre.

BOSTON

BOSTONO LIETUVIAMS BUTINA ŽINOTI

Lietuvių manifestacija lapkričio 13 d., šeštadienį, prasidės 12 val. MADISON SQUARE GARDEN, New Yorke. Iš Bostono važiuojam samdytais autobusais, kurie išvyks tą pačią dieną 5-tą val. ryto nuo South Bostono Lietuvių Piliiečių Klubu, 368 West Broadway, South Boston. Į New Yorką atvyksime 11 val. dieną. Manifestacija baigsis 5 val. vakaro. Dvi valandos skiriamos pietums, 7 val. vak. išvažiuojame atgal į Bostoną.

Prašome skubiai registruotis visus, taip pat ir atskirai savo automobiliais važiuojančius, šiose lietuvių įstaigose:

Kelivio redakcijoj — St. Jurgelevičius, Baltic Florist — St. Minkus, Baltic Realty — Vytautas Stelmokas, Globe Parcel Service — J. Adomonis, Lietuvių Piliiečių Klube — Pr. Mučinskis, Adv. Ant. Young — E. Street, Lietuvių Enriklopedijoj — Jozas Kapočius, Cosmos Parcel Corp. — Justas Vaičaitis.

Autobuso bilietas ten ir atgal vienam asmeniui 8 dol., kurie sumokami registruojantis. Studentams yra nuolaida ir kitos lengvatos. Jaunamiečiams, vykstantiems su tėvais, pusė kainos.

Kiekvienas tiesos ir laisvės mylėtojas privalo įsijungti į šią manifestaciją savo auka ir asmeniniu dalyvavimu.

Bostono Lietuvių Bendruomenės vadovybė

GERAI PASISEKĖS VAKARAS

Spalio 2 d. Skautų Tėvų Komiteto surengtas šampėno vakaras davė pelno Atlanto rajono stovyklavietei įsigyti.

Nors šiuo metu banketai yra beveik kas savaitę, bet visuomenė atsilankė gausiai ir tuo parėmė mūsų visų bendrą tikslą — stovyklavietės reikalingumą.

Bostono apylinkė tam reikalui yra rimtai įsijungus į darbą ir visus skatina bendram reikalui.

Praėjusio vakaro pasisekimui duoklę įnešė išpuošdami salę skautiškais motyvais špakevičius ir Dilba.

Savo skambiom ir patraukliom dainom vyrų sekstetas, vadovaujamas komp. J. Gaidelio prisidėjo prie šio vakaro tikslo ne tik dainomis, bet ir paaudkodami pusę to vakaro uždarbio.

Taip gi daug laiko atidavė šeiminkaudamos ponios Mickevičienė, Aukštikalnienė, Venckienė, Subatkevičienė, Nenartienė ir kitos.

Skautų Tėvų Komitetas visiems prisidėjusiems prie vakaro nuoširdžiai dėkoja.

Bostono Skautų Tėvų Komitetas

Dail. Antano Petrkonio darbų parodos atidaryme, p. Orentų Meno Galerijoje "69", spalio 23 d. Iš kairės: Petrkonis, Orentienė, Petrkonienė ir Orentas. V.A. Račkausko nuotrauka

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

Bostono skautų tėvų komitetas. Sėdi iš kairės: A. Starinskienė, pirm. V. Eikinas, J. Galinienė, Stovi S. Jakutis ir G. Ambraziejus.